

MEKSİKA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	14
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	18
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	33
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	36

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Meksika, ürün sınıflandırmasında Harmonize Sistemi kullanmaktadır. Meksika Gümrük Kanunu'nda 2014 yılında yapılan bir değişiklik ile 2015 yılından itibaren gümrük işlemlerinin gümrük komisyoncusu aracılığıyla yapılması zorunluluğu kaldırılmış olmakla birlikte; ön bildirim veya belgelendirme sürecinde yapılan hatalar, para cezası ve mala el koyulması ile sonuçlanabildiğinden bu konuda tecrübeli firmalar ile çalışılması tavsiye edilmektedir.

İthalatta İspanyolca olarak düzenlenmiş bir ticari fatura, konşimento, gerekli ise ek vergilerin ödeneceğine dair garanti belgesi ve gerekli ise ürün güvenliği gibi belgelere ek olarak "pedimento de importacion" istenmektedir.

Meksika'ya ithalatı yasak veya kısıtlı olan ürünlerin tam listesi ve HS kodları, <https://bado.mx/articles/2827/rgce-2020/annex-17-of-the-general-rules-of-foreign-trade/> internet adresinde mevcut olup, genel olarak aşağıdaki ürünleri ithalatı yasaktır veya kısıtlanmıştır:

- Narkotik
- Canlı balık
- Her boyutta yırtıcı hayvan
- Çocukları aŐağılayıcı veya gülünç bir şekilde temsil eden resimler
- Kişisel bagajın parçası olmayan kullanılmış giysiler
- Ateşli silahlar ve mühimmat
- Elektronik sigaralar (Şubat 2020 itibariyle)

Tıbbi cihazlar ve sağlık bakım ürünleri ithalatında ek gereklilikler mevcuttur. Ürünler geçerli standartlara uygun olmalıdır, yurtdışında üretilen ürünlerin Meksika'da yasal olarak atanmış bir temsilcisi/distribütörü olması gerekmektedir ve ürünlerin Meksika'da satılmadan önce Meksika Sağlık Bakanlığı'na (Secretaría de Salud) kayıtlı olması gerekmektedir.

Vergilendirme amacıyla tüm Meksikalı ithalatçıların, Maliye ve Kamu Kredisi Bakanlığı (Secretaría de Hacienda y Crédito Público, SHCP) tarafından tutulan Resmi İthalatçılar Listesi'ne (Padrón de Importadores) kayıtlı olması gerekmektedir. İthalat işlemlerinin yürütülmesi için gerekli en önemli belge, gümrük işlemleri için gerekli olan Gümrük Beyannamesi Formu'dur (Pedimento de Importación). Bu belgenin yanı sıra ticari fatura (ispanyolca), konşimento, paketleme listesi (varsa) düşük değerli mallar için ek vergilerin ödenmesi garantisini gösteren belgeler ve (varsa) Meksika ürün güvenliği ve performans yönetmeliklerine uygunluğu gösteren belgeler gerekmektedir.

Meksika'ya ithal edilen bazı hassas ürünler için, zorluk derecesi ürünün niteliğine göre değişen bir ithalat lisansı alınması gerekmektedir. Meksika Hükümeti, ithalat denetimine tabi ürünleri Uyumlaştırılmış Sistem (HS) kod numaralarına göre tanımlayan listeleri periyodik olarak yayınladığından, ihracatçıların gümrük komisyoncularına danışarak ürünlerini doğru şekilde sınıflandırmaları önemlidir.

- Özel askeri araçların (yeni veya kullanılmış) yanı sıra silah, mühimmat, patlayıcı ve savunma teçhizatı ithalatı için Milli Savunma Bakanlığı'nın (Secretaría de la Defensa Nacional, SEDENA) izni gereklidir.
- The Ministry of Agriculture and Rural Development, through the National Service of Health, Safety and Food Quality (SENASICA)
- Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı (Secretaría de Agricultura y Desarrollo Rural, AGRICULTURA), bazı deri ve kürk ürünleri ile taze /soğutulmuş ve dondurulmuş et ithalatı için ithalat izninden önce ithalat izni işlevi gören "Hayvan Sağlık Gereklilikleri Formu" (Hoja de Requisitos Zoo-Sanitarios) alınması gereklidir. Tarım makineleri ithalatında SADER'den onay gerekmez.
- Tıbbi ürünler ve ekipmanlar, ilaçlar, teşhis ürünleri, tuvalet malzemeleri, işlenmiş gıdalar ve bazı kimyasalların ithalatı için Sağlık Bakanlığı (Secretaría de Salud, SALUD), Federal Sağlık Risklerine Karşı Koruma Komisyonu (Comisión Federal para la Protección contra Riesgos Sanitarios, COFEPRIS) aracılığıyla "ön sıhhi ithalat izni" veya "sıhhi ithalat bildirim" gerektirir. Gıda takviyeleri ve bitkisel ürünler Meksika'da yüksek düzeyde düzenlemelere tabidir.
- Belirli yumurtalar, fildişi, belirli ağaç türleri ve kürkler gibi nesli tükenmekte olan türlerden yapılan ürünlerin ithalatı için Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'ndan (Secretaría de Medio Ambiente y Recursos Naturales, SEMARNAT) ithalat izni alınmalıdır.
- Zehirli ve tehlikeli ürünlerin ithalatı için Pestisitlerin, Gübrelerin ve Zehirli Maddelerin Proses Kontrolü ve Kullanımı için Bakanlıklararası Komisyonu (Comisión Intersecretarial para el Control del Proceso y Uso de Plaguicidas, Fertilizantes y Sustancias Tóxicas, CICOPLAFEST) adlı komisyondan ithalat izni alınması gereklidir. Bu komisyonda SEDENA, AGRICULTURA, SALUD ve SEMARNAT gibi Bakanlıkların temsilcileri bulunmaktadır. Bu liste birçok organik ve inorganik kimyasal içerir.

İhracatçı firma veya gümrük acentesi tarafından Meksika Şehri Ticaret Odası (CANACO) ATA Karnesi Kayıt Sistemine (Sistema de Registro de Cuadernos A.T.A.) gerekli ön bildirim yapılarak Meksika'daki fuarlarda sergilenecek olan mallar, numuneler, profesyonel ekipmanlar 6 ay süreyle ülkeye gümrük vergisiz ithal edilebilmektedir. Ancak sıvı, gaz, jel ve toz halindeki numunelerin nakliyesinin küçük miktarlarda dahi olsa yalnızca gümrük acenteleri aracılığıyla yapılması gerekmekte olup; söz konusu şartlara dikkat edilmediğinde gümrük idaresi, masrafları göndericiye ait olmak üzere iade edilmediği sürece, genellikle uygun belgelere sahip olmayan numunelere el koyar veya imha eder. Araştırma, ürün tescili veya sertifikasyon amaçlı numuneler için bazı özel işlemler uygulanabilir.

Tekstil, hazır giyim, ayakkabı ve demir-çelik sektörleri ise Ekonomi Bakanlığı tarafından STA bulunmayan üçüncü ülkelerden ithalatta yüksek gümrük tarifeleri ve "Otomatik İthalat İzni" gibi tarife dışı engeller uygulanarak korunan hassas sektörlerdir.

Otomatik İthalat İzni (Permiso/Aviso Automático de Importación), ithalatçının şahsen veya Dış Ticaret Tek Pencere Sistemi (VUCEM) üzerinden e-imzası ile başvurusu üzerine düzenlenmekte olup, elektronik başvurularda başvuru sahibine gönderilen ve 5 iş günü geçerliliği bulunan yetkilendirme kodu 60 takvim günü içinde Gümrük Beyannamesi ile birlikte gümrüğe sunulmalıdır.

Spesifik Sektör İthalatçı Kaydı (Padrón de Importadores de Sectores Específicos), ithalatçının SAT'a kayıt yaptırdığını gösterir ve ithalatçının SAT'a şahsen veya internetten e-

imzası/şifresiyle başvurusu üzerine 10 günde temin edilir. 1 yıl geçerli olan bu kayıt; tekstil, hazır giyim, ayakkabı, puro, kimyasal ürünler, radyoaktif ve nükleer ürünler, patlayıcılar ve ilgili maddeler, havai fişekler ve ilgili malzemeler, kimyasal prekürsör ve esas kimyasallar, ateşli silah, yedek parçaları, aksesuar ve cepaneleri, silah aletleri ve insan yapımı silahlar; diğer silahlar, kanatlı silahlar, aksesuar ve patlatma makineleri ithalatında gereklidir.

Tekstil ve hazır giyim ürünleri, ikinci el araç gibi otomatik ithalat iznine tabi ürünlerin fiyat değerlemede vergi kaybının/kaçakçılığının engellenmesi için kullanılan minimum tahmini fiyatı gösteren "Referans Fiyat Uygulaması" ise, Doğu Asya menşeli düşük fiyatlı ürünlerden kaynaklanan vergi kaybının ve rekabet bozucu etkinin bertaraf edilebilmesi için başlatılmıştır. Buna göre Meksika'ya ithalatta belirtilen mal değeri referans fiyatından düşük ise vergilerin hesaplanmasında o ürüne ait referans fiyat dikkate alınmaktadır. İthalatçılar, tahmini bir fiyata tabi olan malları ithal etmek için güvence yatırırken referans fiyatı baz alır. Referans fiyatlar gümrük değerlemesi için kullanılmayabilir, referans niteliğindedir ve her yıl Federal Resmi Gazete'de (Diario Oficial de la Federación, DOF) yayımlanır.

Yukarıda özetlenmeye çalışıldığı üzere Meksika'nın gümrük mevzuatı ve teknik gereklilikleri oldukça karmaşık olup; ithalat işleminde gerekli çok sayıda belgenin ve izinlerin alınması uzun sürmektedir. Gümrük mevzuatı katı hükümler içerdiğinden, bu izin ve belgelerin zamanında ve eksiksiz şekilde gümrük idaresine sunulması önemlidir. Belgelendirme işlemleri tamamlandıktan ve başvuru yapıldıktan sonra malın gümrükten hemen çekilebileceğine veya belge kontrolü/fiziki denetim şartıyla çekilebileceğine otomatik seçim mekanizması ile karar verilmektedir. Ancak söz konusu otomatik seçim mekanizmasının sonucu ne olursa olsun, gümrük idareleri sıklıkla belge kontrolü veya fiziki inceleme yapabilmektedir. Hatalı veya eksik belgelendirme; İspanyolca dilinde etiketleme zorunluluğuna uyulmaması; tarım ve gıda ürünlerinin ithalatında bitki sağlığı şartlarına, hayvansal ürünlerin ve kimyasalların ithalatında sağlık sertifikası ve izin şartlarına uyulmaması; ürünün gümrük tarife kodunun veya isminin hatalı beyan edilmesi gibi durumlarda yüksek para cezaları veya mala el koyulması söz konusu olabilmektedir.

Meksika gümrüklerindeki işlemlerin hantallığı ve bürokrasinin fazlalığı, yeterli geçiş süreci tanınmadan ya da önceden haber verilmeksizin yapılan özellikle şekil şartlarına ilişkin mevzuat değişiklikleri ve aynı mevzuat maddesinin değişik gümrük kapılarında farklı yorumlanması ve dil engeli gibi sebeplerle bu pazara ihracat yapmak isteyen firmalarımızın tecrübeli gümrük acenteleri ile çalışması önem arz etmektedir.

Gümrük Vergileri

Meksika'da spesifik, genel ve karma gümrük vergisi oranları Genel İthalat Vergisi Kanunu'nda düzenlenmektedir. Genel ithalat vergileri % olarak hesaplanmakta; spesifik oranlar ise ürünün miktarına göre belirlenmektedir. Karma ithalat vergileri, hem ad valorem hem de spesifik oranları kapsamaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre 2020 yılında Meksika'nın ithalatta uyguladığı basit ortalama MFN oranı %7,1 düzeyinde olup; tarım ürünlerinde bu oran %14 ve tarım dışı sektörlerde %6'dır. Meksika'nın gelişmiş bir tarım ve imalat sanayine sahip olması nedeniyle,

endüstri içi işbirliği olanakları mevcut olup; özellikle ara malı ihracatında potansiyel yüksektir, hammadde ve ara mallarında gümrük vergileri nihai ürünlere kıyasla daha düşüktür.

Meksika'nın gümrük tarife kodları ise ilk 6 haneye kadar ülkemiz ile ortak olup; Meksika'nın uyguladığı gümrük vergisi ve diğer vergi oranlarının, Meksika Ekonomi Bakanlığı'na ait SIAVI 5.0 (<http://www.economia-snci.gob.mx/>) internet adresinden ilgili HS kodu ve ürün tanımı ile "Aranceles y Normatividad" (Fees and Regulations) başlığından kontrol edilebilmektedir. Söz konusu sayfanın devamında Meksika'nın diğer ülkelere uyguladığı gümrük vergileri ve (varsa) gerekli zorunlu standartlar (NOM) hakkında da bilgiler mevcuttur. Ayrıca ITC MacMap (<https://www.macmap.org/>) veri tabanında ülke ve ürün GTİP kodu bilgileri girilerek ürün tanımına göre gümrük vergileri, dış ticaret düzenlemeleri ve gereklilikleri hakkında detaylı bilgiye erişilebilmektedir.

İç Vergiler ve Oranları

Meksika'da vergi tahsilatından sorumlu ve yetkili kurum Hazine ve Kamu Kredileri Bakanlığı (SHCP) bünyesindeki Vergi İdaresi Hizmeti (Servicio Administrativo Tributario, SAT)'dir.

Katma Değer Vergisi (Impuesto de Valor Agregado, IVA) %16 oranında uygulanmakta olup, yurt içi satış işlemleri için ödenmesi zorunludur. Bazı ürünlerin ve hizmetlerin ihracatından, süt-buğday-et ve mısır gibi temel gıdalar, ilaçlar, tarımsal mal ve hizmetlerden ve amortismanına tabi olmayan gayrimenkul yatırım fonlarından KDV alınmamaktadır. Vergi beyanı aylık ve yıllık bazda yapılmaktadır. Ülke sınırları içerisinde ticari faaliyetin devamı için gerekli olan mal ve hizmet alımları vergiden düşülebilmektedir. Örneğin, bir firma şirketi için makine satın aldığı anda ödediği KDV tutarını, vergi yükümlülüğü hesabından KDV iadesi sistemi ile düşülebilmektedir.

Üretim ve Hizmet Özel Vergisi (Impuesto Especial Sobre Producción y Servicios, IEPS) benzin-dizel, alkol, bira, tütün ve temel gıda olmayan yüksek kalorili ürünlerinin üretimi, satışı veya ithalatına konulan dolaylı bir vergi olup, telekomünikasyon hizmetleri için de uygulanmaktadır. Anılan vergi miktarı her yıl güncellenmektedir. Üretim ve Hizmetlerde Özel Vergi Kanunu (<https://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/LIEPS.pdf>) uyarınca Ocak 2023 itibarıyla vergi oranı 100 gramda 275 kilokalori veya daha fazla kalori yoğunluğuna sahip temel gıda olmayan yüksek kalorili ürünlerde (üretici %8); alkol oranı 14° GL'ye kadar olan alkollü içeceklerde (üretici %26,5); aromalı içeceklerde (üretici %25); pestisitler kategori 1 ve 2 için %9, kategori 3 için %7 ve kategori 4 için %6; üretici veya satıcı için el yapımı purolar ve diğer ürün türlerinde (%30,4 üretici); genel tütün ürünlerinde (%160 üretici); sigara, puro ve diğer oyma tütünlerde (%160 üretici); telekomünikasyonda %3; benzin, dizel ve fosil olmayan yakıtların satışında ise ortalama litre başına 5,20 Meksika pesosu (yaklaşık 0,26 cent) olarak tahsil edilmektedir.

Gelir Vergisi (Impuesto Sobre la Renta, ISR) federal ölçekte alınan bir vergi olmakla birlikte, tüzel ve gerçek kişiler için oranları değişebilmektedir. Tüzel kişilere uygulanan vergi oranı %30 olmakla birlikte her yılın Mart ayında beyan edilmelidir. Tarım, hayvancılık, balıkçılık ve ormancılık alanında faaliyet gösteren şirketlere vergi oranı üzerinden %30 indirim yapılmaktadır. Şirket faaliyetlerine başlamadan önce yapılan masraflar düzeltme katsayıları uygulandıktan sonra %10 oranında vergiden düşülebilmektedir. Hayır amaçlı bağışlar vergiden düşülebilmekle birlikte, bir önceki yılın vergilenebilir gelirinin %7'si üst limittir. Ar-Ge

yatırımları için vergi üzerinden %30 oranında kredi sağlanmakta, vergiden düşülebilir olması için yatırımın teknik destek, teknoloji transferi ve telif haklarına harcanmış olması gerekmektedir.

Gelir vergisinin gerçek kişiler tarafından her yılın Nisan ayında beyan edilmesi gerekmele birlikte, vergi oranı Ocak ayında düşük miktardan başlamakta ve aylar bazında artarak yılın son ayında en yüksek orana ulaşmaktadır. Bu bağlamda elde edilen gelir sabit olsa dahi vergi diliminin değişmesi sebebi ile ödenen vergi yüzdesi artmaktadır.

2023 yıllık ortalamada alt limit gelir vergisi oranı 0.1 ile 746,04 Meksika pesosu arasında (yaklaşık 37,30 ABD doları) %1,92 iken; üst limit gelir vergisi oranı 375.975,62 Meksika pesosu ve üzerine (yaklaşık 18.798,78 ABD doları) %35 olarak belirlenmiştir.

Hesaba Nakit Yatırma Vergisi (Impuesto Sobre Depósitos en Efectivo) 1 Temmuz 2008 - 31 Aralık 2013 tarihleri arasında yürürlükte kalan ve 1 Ocak 2014 itibariyle yürürlükten kaldırılan Hesaba Nakit Yatırma Vergisi (Impuesto Sobre Depósitos en Efectivo) uyarınca, banka hesaplarına aylık 15.000 Meksika pesosu (yaklaşık 750 ABD doları) ve üzerinde para yatırılması durumunda, nakit mevduatı alan kişi ve kuruluşların bu miktarı aşan nakit mevduat miktarı için %3 oranında gelir vergisi ödemesi zorunlu idi. (<https://www.gob.mx/prodecon/articulos/depositos-en-efectivo-262243?idiom=es>).

Gümrük İşlem Ücreti (Derecho de Trámite Aduanero, DTA) Federal Haklar Yasası'nın 49'uncu maddesi uyarınca; Gümrük Kanunu hükümlerine göre bir dilekçe veya ilgili gümrük belgesi kullanılarak gerçekleştirilen gümrük işlemleri için, aşağıdaki oranlara veya ücretlere göre Gümrük İşlem Ücreti ödenir:

I) Genel ithalat vergisi tahsilatı amacıyla veya Genel İthalat ve İhracat Vergisi Kanunu veya Uluslararası Anlaşmalar uyarınca muaf mallar söz konusu olduğunda, malların gümrük değeri üzerinden 0,008 oranında ödenir. (DTA = Gümrük Değeri x 0,008).

II) İmalatçılar veya Meksika Ekonomi Bakanlığınca yetkilendirilmiş ihracat programlarına kayıtlı firmalar tarafından sabit varlıkların geçici ithalatında, veya kontrollü alanlarda imalat, dönüştürme veya onarım rejimine tahsis amacıyla ulusal bölgeye ithal edilen makine ve teçhizatın gümrük değeri üzerinden 1,76 oranında ödenir. (DTA = Gümrük Değeri x 1,76).

III) Ekonomi Bakanlığınca yetkilendirilmiş IMMEX programlarına kayıtlı şirketlerde imalat, dönüştürme veya onarım amaçlı ve önceki bölümde belirtilenler dışında geçici mal ithalatı yapılması durumunda 378,35 Meksika pesosu tutarında ödenir. Benzer şekilde; kontrollü tesislerde işleme, dönüştürme veya onarım rejimi ve ilgili iadelerde Madde II'de belirtilenler haricindeki malların ulusal bölgeye ithalatında da bu ücret ödenir.

IV) Eşyanın Gümrük Kanunu'na göre dış ticaret vergilerinden muaf olan ithalat ve ihracat işlemlerinde; kesin ithal veya ihraç edilen malların iadesinde; geçici ithalat veya ihracatın iadesinde; geçerli hükümlere göre gümrük kıymeti bulunmayan eşyayı kapsayan gümrük işlemlerinde her işlem için 378,35 Meksika pesosu tutarında ödenir.

V) İhracat işlemlerinde 379,37 Meksika pesosu tutarında ödenir. Eşyanın ihracatı Gümrük Kanunu'nda belirtilen konsolide bir dilekçe ile yapıldığında, her işlem için ilgili dilekçe sunulduğunda gümrük işlem ücreti ödenecek ve her taşıma aracı ilgili gümrük idaresi tarafından farklı bir işlem olarak değerlendirilecektir. Bu vergi, ihracat talebinin veya mal iadesinin tamamlayıcı talebinin kullanıldığı her işlem için de ödenecektir.

VI) Yabancı ülkeler tarafından yapılan işlemlerde 371,01 Meksika pesosu tutarında ödenir.

VII) Bir hareketin düzeltildiği ve önceki bölümlerin varsayımlarında bulunmadığı operasyonlar için ve ayrıca aşağıdaki durumlarda ödenir:

- İç transit; 378,35 Meksika pesosu tutarında,
- Uluslararası transit; 359,29 Meksika pesosu tutarında,
- İade için vergi mevduatı rejiminin çıkarılması; 378,35 Meksika pesosu tutarında,
- İthalat dilekçelerinin II. Bölümü; ihracat veya transit; 378,35 Meksika pesosu tutarında,
- Dilekçedeki her değişiklik için; 364,25 Meksika pesosu tutarında.

VIII) 4.009,08 Meksika pesosu kotasını aşmamak kaydıyla, genel ithalat vergisi amacıyla altının değeri üzerinden 0,008 oranında ödenir.

Depolama Hakkı (Derecho de Almacenaje) Federal Haklar Yasası'nın 41'inci ve 42'nci maddeleri uyarınca, aşağıdaki süreler sona erdikten sonra, gümrük vergi bölgelerinde bekletilen dış ticaret mallarının taşınması, depolanması ve saklanması için Depolama Hakkı ücreti ödenir:

-İthal mallarda 2 takvim günü, deniz trafiği gümrüklerinde bulunan mali bölgelerde 7 takvim günü.

-Yurt dışına ihraç veya iade mallarında 15 takvim günü, madenlerde 30 takvim günü.

-İhracat rejiminin geri çekildiği veya başka bir sebep belirtilmeyen eşya için, gümrük idaresinde bekletildiği her gün için ve ilk günden itibaren.

-El konulan malların ilgililerin tasarrufunda olduğunun bildirildiği ertesi gün itibariyle.

-Diğer tüm durumlarda, gümrükte depozitoda kaldığı tarihten itibaren 10 takvim günü

Dış ticaret mallarının gümrükte depozitolu olarak mali bölgelerde elleçlenmesi, depolanması ve muhafaza edilmesine ilişkin günlük ücretler aşağıdaki gibidir:

I)Her 500 kilogram veya fraksiyonları için:

-İlk 15 takvim günü: 14,62 Meksika pesosu/gün,

-Diğer 30 takvim günü: 28,50 Meksika pesosu/gün,

-Önceki paragrafta belirtilen sürenin bitiminden sonra geçen süre: 46,18 Meksika pesosu/gün.

II)Aşağıdaki mallarda her depolama günü için, bir önceki bölümde belirlenen ücretin 2 katı ödenir:

-Hacmi 5 metreküpten fazla kutu, kap, karton, çubuk ve diğer ambalajlarda bulunanlar,

-Kasada veya özel gözetimde tutulması gerekenler,

-Patlayıcı, yanıcı, kirletici, radyoaktif ve aşındırıcı,

-Doğası gereği buzdolabında, steril odalarda veya mali bölge içinde özel koşullarda saklanması gerekenler,

-Canlı hayvanlar.

III)Yolcuların bagajları veya kişisel eşyaları için her 100 kilogram ve fraksiyonlarında 23,72 Meksika pesosu/gün olarak ödenir.

Bu maddenin amaçları doğrultusunda, boş kaplar ticari eşya olarak kabul edilecektir.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Meksika Ekonomi Bakanlığı Standartlar Genel Müdürlüğü (Dirección General de Normas) ürün standartları ve ilgili uygulamalardan sorumlu birimdir. Bakanlık yetkisi Federal Metroloji ve Standardizasyon Kanunu (Ley Federal de Metrología y Normalización)'na dayanmaktadır. Standartlar Genel Müdürlüğü; Uluslararası Standartlar Teşkilâtı (ISO), "Codex Alimentarius",

Pan Amerikan Standartları Komisyonu (COPANT) ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) ile eşgüdümlü çalışmaktadır.

Standartlar zorunlu, tercihe bağlı ve referans standartlar olmak üzere üçe ayrılmaktadır:

- Meksika Resmi Standartları (Normas Oficiales Mexicanas, NOMs): Etiketleme gibi standartları belirleyen teknik düzenlemeler olup, resmi kurumlar veya bakanlıklar tarafından ilan edilir. NOM olarak adlandırılan standartlara uyulması zorunludur. Herhangi bir kişi ve kurum, ilgili komiteye yeni standart oluşturulması veya mevcut standartta değişiklik yapılmasını talep edebilmektedir.
- Meksika Standartları (Normas Mexicanas, NMXs): NMX olarak adlandırılan NMX standartları, akredite ulusal standartları düzenleyen kuruluşlar tarafından yayınlanan ve uyulması zorunlu olmayan standartlardır. Söz konusu standartlara uyumluluk, yalnızca spesifik bir ürünün uygunluğu şart koşulduğu durumlarda, Meksika Resmi Standardı içerisinde NMX uyumluluğu istenildiğinde ve devlet alımlarında belirtildiğinde zorunludur.
- Referans Standartlar (Normas de Referencia) Kamu İhale Kanunu'nun 67'nci maddesi uyarınca mevcut Meksika Standartları veya Uluslararası Standartlar, ihale gerekliliklerini karşılayamadığında kamu kurumlarının oluşturduğu standartlardır.

Meksika Standartları Sınıflandırma Tablosu

Sektör	Kod
Tekstil Sektörü	A
Çevresel Koruma	AA
Görsel Sanatlar	AG
Çelik Ürünleri	B
Metal Panjur, Kepenk ve Çubuklar	BA
Tıbbi, Hastane ve Laboratuvar Ürünleri ve Ekipmanları	BB
İnşaat Malzemeleri	C
Kalite Sistemleri	CC
Kontrol, Ölçüm ve İstatistik Cihazları	CH
E-ticaret	COE
Taşıtlar (Parçaları dahil)	D
Otomotiv Çilingir Hizmetleri	DA
Ozalit ve Fotokopi	DD
Teknik Çizim	DT
Plastik ve Türevleri	E
Uygunluk Değerlendirmesi	EC
Konteyner ve Ambalaj Ürünleri	EE
Elektronik Veri Değişimi	EDI
Güneş Enerjisi	ES
Gıda Ürünleri	F
İnsan Kullanımı İçin Sanayileşmemiş Gıda Ürünleri	FF
Eczacılıkla İlgili Ürünler	G
Vinçler ve Kaldırma Cihazları	GR
Teknoloji Yönetimi	GT
Metal İşleme, Kaynak ve Metal Kaplama Ürünleri	H
Elektronik Ürünler	I
Elektrik Endüstrisi	J
Kimyasal Ürünler	K
Petrol Arıtma, Damıtma ve Arama Ürünleri	L
Son Kullanıcı Kimyasalları	M
Ofisler ve Okullar için Ekipman ve Malzemeler	N

Sanayi ve Tarımda Genel Kullanım İçin Ekipmanlar	O
Cam Endüstrisi	P
Optikte Kullanılan Öğeler	PA
El Sanatları ve Çömlekçilik	PP
Ev Kullanımı için Ürün ve Ekipmanlar	Q
Çeşitli Endüstriler	R
Güvenlik	S
Çevre Yönetim Sistemleri	SAA
Endüstriyel Hijyen	SS
İş Yönetim Sistemlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği	SAST
Kauçuk Ürünleri	T
Turizm	TT
Boya, Vernik ve Cilalar	U
Alkollü İçecekler	V
Demir Dışı Metal Ürünler	W
Oyuncaklar	WW
LPG ve Doğal Gaz Kullanımı İçin Ekipmanlar	X
Tarım Sanayi	Y
Temel Standartlar ve Semboller	Z

Kaynak: Meksika Ekonomi Bakanlığı (<http://www.economia-noms.gob.mx/>)

Yurt içi mal ve hizmetlerin yanı sıra, Meksika'ya ithal edilen ürünlerin de zorunlu standartlara uyması zorunludur. Meksika Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki Standartlar Genel Müdürlüğü (DGN) tarafından denetlenen ve koordine edilen zorunlu standartlara <http://www.economia-noms.gob.mx/noms/inicio.do> bağlantısından, zorunlu olmayan standartlara ise <http://www.economia-nmx.gob.mx/normasmx/index.nmx> bağlantısından İspanyolca dilinde arama yapılarak ulaşılabilmektedir.

Ayrıca Standartlar ve Uygunluk Değerlendirmesi Bilgi Sistemi (<https://www.sinec.gob.mx/SINEC/>) üzerinden ve Meksika Ekonomi Bakanlığı internet adresinden (<https://www.gob.mx/se/acciones-y-programas/competitividad-y-normatividad-normalizacion?state=published>) konu ile ilgili tüm mevzuata ve standartlar kataloğuna ulaşılabilmektedir.

Federal Tüketici Savcılığı (PROFECO)'nın yetkisinde olan ve Federal Hükümet ile birlikte yürütülen Resmi Meksika Standartları anılan kurumun (<https://www.gob.mx/profeco/documentos/normas-oficiales-mexicanas-competencia-de-la-procuraduria-federal-del-consumidor>) internet adresinde listelenmektedir.

Sağlık Risklerine Karşı Koruma Federal Komisyonu (COFEPRIS)'nin yetkisinde olan Resmi Meksika Standartları yine anılan kurumun <http://transparencia.cofepris.gob.mx/index.php/es/marco-juridico/normas-oficiales-mexicanas> internet adresinden konularına göre sınıflandırılmıştır.

Ulusal Sağlık, Güvenlik ve Tarım-Gıda Kalitesi Hizmeti (SENASICA)'nin yetkisinde olan bitkisel ürünlere ilişkin Resmi Meksika Standartları (<https://www.gob.mx/senasica/documentos/normas-oficiales-mexicanas-en-materia-de-sanidad-vegetal>) internet adresinden, hayvansal ürünlere ilişkin Resmi Meksika Standartları ise (<https://www.gob.mx/senasica/documentos/normatividad-en-materia-de-salud-animad>) internet adresinden kontrol edilebilmektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Ülke genelinde tüm ürün, süreç, yöntem, kurulum, hizmet ve faaliyetlerin geçerli NOM'lara uygun olması gerekmektedir. Federal Metroloji ve Standardizasyon Kanunu özel kuruluşların uygunluk değerlendirme işlevini görsel doğrulama, örnekleme, ölçüm, laboratuvar testi veya belgesel inceleme yoluyla gerçekleştirmesine olanak tanımıştır. Meksika Resmi Standartlarına uygunluk belgesi gümrük noktalarında ithalat belgelerine eklenmelidir.

Uygunluk Değerlendirmesi aracı kurumları faaliyetlerine ve işlevlerine göre dörde ayrılmaktadır:

1. Sertifikasyon Kuruluşları
2. Test Laboratuvarları
3. Kalibrasyon Laboratuvarları
4. Doğrulama Birimleri

Resmi Meksika Standartlarına uygunluk değerlendirmesi yapmaya yetkili aracı kurumlar Meksika Ekonomi Bakanlığı tarafından akredite ve onaylanmış olmalıdır. Meksika Ekonomi Bakanlığı izni ile ürün sertifikasyonu akredite yetkisi verilen aracı kurum olan Meksika Akreditasyon Kurumu (Entidad Mexicana de Acreditación, EMA), çeşitli kuruluşlara farklı alanlardaki uyumluluğu belgelendirme yetkisi verebilmektedir.

Akredite Sertifikasyon Kuruluşları liste ile sınırlı olmamakla birlikte aşağıda bazılarını yer verilmektedir:

- Standardizasyon ve Sertifikasyon Derneği (Asociación de Normalización y Certificación, ANCE) (Elektrik sektörü NOM'ları için ürün belgelendirme kuruluşu)
- Sertifikalı Meksika Kalitesi (Calidad Mexicana Certificada, A.C., CALMECAC)
- Ulusal Plastik Kalite Merkezi (Centro Nacional Para la Calidad del Plástico)
- Tekila Düzenleme Kurulu (Consejo Regulador del Tequila)
- Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Enstitüsü (Instituto Mexicano de Normalización y Certificación, A.C., IMNC)
- Ulusal Tekstil Standardizasyon Enstitüsü (Instituto Nacional de Normalización Textil, A.C., INNTEX)
- Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Topluluğu (Sociedad Mexicana de Normalización y Certificación, S.C., NORMEX)
- Elektronik Standardizasyon ve Sertifikasyonu (Normalización y Certificación Electrónica, NYCE)
- İnşaat ve Yapı Standardizasyonu ve Sertifikasyonu Organizasyonu (Organismo de Normalización y Certificación de la Construcción y Edificación)
- “L de Mexico—Underwriters Laboratories de Mexico, S.A. de C.V.” (Elektrikli ve elektronik cihazlar için ürün sertifikasyon kuruluşu)
- “Intertek” (Elektrikli ve elektronik cihazlar için ürün sertifikasyon kuruluşu)

Meksika resmi standartlarında güncelleme ve değişiklikler söz konusu olabileceğinden, “<http://asinom.stps.gob.mx:8145>” internet adresinden kontrol edilmesinde fayda görülmektedir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Meksika'da etiketleme gereklilikleri oldukça karmaşık olup, yurt içinde perakende satışa yönelik tüm ürünlerin ithalattan önce İspanyolca olarak etiketlenmesi ve ticari ve/veya sıhhi teknik düzenlemelere (Normas Oficiales Mexicanas- NOM) uyulması gerekmektedir. Anılan prosedürler ise ilave zaman ve maliyet yaratmaktadır.

Söz konusu düzenlemelerden en fazla etkilenen sektörler tekstil ürünleri ve seramik karolardır. Tekstil ürünlerinin etiketlerinde beden, marka, üreticinin adı ve ithalatçının bilgilerinin belirtilmesi; seramik karolarda ise sevkiyat başına değil, her paket için ithalatçının vergi numarasını da içeren bilgiler ile etiketleme yapılması gerekmektedir.

Meksika Ekonomi Bakanlığı tarafından 27.03.2020 tarihinde Federal Resmi Gazete'de yayımlanan kararname (https://www.dof.gob.mx/2020/SEECO/NOM_051.pdf) ile "NOM-051-SCFI/SSA1-2010" olarak adlandırılan gıda ürünleri ve alkolsüz içecekler için zorunlu etiket standardında değişiklik yapılmıştır. Anılan standartların 01.10.2020 tarihinden itibaren 01.10.2025 tarihine kadar üç aşamada yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Anılan standartlara uyum, Federal Tüketici Savcısı (PROFECO), Sağlık Risklerine Karşı Federal Koruma Komisyonu (COFEPRIS) ve diğer sağlık kuruluşları tarafından denetlenecektir.

Şili modeli esas alınarak yapılan söz konusu düzenleme çerçevesinde; yüksek kalori, yüksek şeker, yüksek doymuş yağ, yüksek trans yağ ve yüksek sodyum içeren ve Meksika pazarında satışa sunulan yerli ve yabancı gıda ürünleri ve alkolsüz içeceklerin ambalajlarının sağ üst bölümünde siyah sekizgenler içinde uyarılar yapılacaktır. Şili modeline ilave olarak Meksika'da kafein ve tatlandırıcı içeren ürünlerin ambalajlarının üzerinde, söz konusu ürünlerin çocuklara önerilmediğine ilişkin uyarı yer alacaktır.

Teknik Engeller

Meksika'ya taze sebze ve meyve ithalatında soğuk işlem, gönderim öncesi denetleme, ön onay gibi zorlu idari prosedürler ve ithalat protokolleri gibi tarife dışı engeller bulunmaktadır. Anılan tedbirler Serbest Ticaret Anlaşması bulunan Avrupa Birliği ülkelerinden dahi meyve ihracatına engel olmaktadır.

Narenciye, elma, armut, kivi ve şeftali için karantina zararlıları ile mücadele önlemleri listesi oldukça katıdır. Ayrıca ithalat öncesi Meksikalı denetmenler tarafından yapılacak yerinde inceleme ve ön onay talep edilmektedir. Denetim maliyetleri ihracatçı tarafından ödenmektedir. Meksika'nın sabit bir haşere karantina listesi bulunmamaktadır. Bu sebeple bir ürünün Meksika'ya girişine izin verilebilmesi için özel bir sürece tabi tutulması gerekmektedir. İlaç ve tarım kimyasallarının pazarlama süreci üç aşamalı ve birkaç muhatap kurumu içermekte olup, izin ve onaylar fazla ve uzun sürmektedir.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye

katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur: (<https://teknikengel.gov.tr/>).

Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Meksika'da marka tescil süreci Meksika Sınai Mülkiyet Enstitüsü (IMPI) tarafından yürütülmektedir. Tescil, ticari markanın 10 yıl boyunca Meksika'da münhasır kullanım hakkını vermektedir. Marka tescili için gerekli şartlar aşağıda belirtilmiştir:

- Marka tescili için gerekli ücretlerin ödenmesi.
- Marka tescil başvuru formunun doğru bir şekilde doldurulması.
- Marka tescil başvurusunun eklerinin eklenmesi.
- IMPI'ye elektronik ortamda veya şahsen başvuruda bulunulması.

Konu hakkında daha detaylı bilgi için IMPI - Ticari Marka Tescil Başvurusu (<https://www.gob.mx/tramites/ficha/solicitud-de-registro-de-marca-ante-el-imp/IMPI88>) ve IMPI - Elektronik Hizmetlere Erişim Portalı (<https://eservicios.impi.gob.mx/seimpi/>) internet adreslerindeki bilgilerin incelenmesinde ve IMPI'ye başvurulmasında fayda görülmektedir.

Meksika Sınai Mülkiyet Enstitüsü (IMPI) İletişim Bilgileri

Adres: Av. Periferico Sur #3106. Colonia Jardines del Pedregal. Alcaldia Alvaro Obregón. C.P. 01900, Ciudad de México, México.

Web: <https://www.gob.mx/impi>

E-posta: buzon@impi.gob.mx Telefon: +52 55 5624 0400

Dağıtım Kanalları

Meksika'da yerel bir distribütör ile çalışmak, ürünlerin her zaman stokta ve hazır olması gerektiği durumlarda uygundur. Satış acentesi/temsilcisi ise, daha küçük ve uzak bölgelere ulaşmak bakımından etkili bir yöntemdir. Uygun acente veya distribütörün belirlenmesi, zaman ve çaba gerektiren bir süreçtir. Eğer ürün ilk kez pazara sunuluyorsa ya da yoğun rekabet söz konusu ise; reklam ve diğer tanıtım yöntemlerinin hangisinin kullanılacağı temsilci ile detaylı şekilde görüşülmelidir. Pazardaki acente veya distribütörün her yıl düzenli olarak ziyaret edilmesi ve gerektiğinde ürünlerle ilgili kendilerine eğitim verilmesi önemlidir.

Distribütörlük sözleşmelerini uluslararası temayüllere uygun şekilde düzenlemek, piyasayı iyi tanımak, pazarda tekel olup olmadığını bilmek büyük önem arz etmektedir. Acenteler ile fiyat ve satış promosyonları gibi hususlarda tam bir anlaşma sağlamak gereklidir.

Tüketici Tercihleri

Meksika'da kuzey ve güney eyaletleri arasında önemli düzeyde gelişmişlik ve altyapı farklılıkları mevcuttur. Ülkenin kuzeyinde ve orta kesimlerinde yer alan Nuevo Leon, Coahuila, Meksika Şehri, Sonora ve Baja California gibi eyaletlerin, ülkenin güneyinde yer alan ve yerli halkların yoğunlaştığı eyaletlere kıyasla daha zengin olduğu ve tüketim alışkanlıklarının farklılık gösterdiği görülmektedir. Meksika kültüründe var olan sınıfsal statü ve marka merakı nedeniyle zengin kesim markalı ürün ve tasarımlara oldukça fazla rağbet etmektedir.

Meksika’da nihai tüketicilere yönelik ürünlerde Türk malı imajı kuvvetli olmayıp, ülkemizin ve ülkemiz menşeli tüketim mallarının tanınırlığı düşük seviyededir. Sanayi ürünlerinde ise otomotiv ve makine gibi belirli sektörlerde Meksika’daki ithalatçı ve distribütörler tarafından Türk malları tanınmakta, fiyat-kalite dengesi sebebiyle tercih ve talep edilmekte olup, Türk ürünlerine güven duyulmaktadır. Ülkemiz mallarının imajı Çin’den çok daha kuvvetlidir ve kalite açısından Avrupa ile eşdeğer görülmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Meksikalı iş insanları için heyet, fuar ve ikili iş görüşmelerinde birebir temas kurarak ürünleri incelemek, güven ilişkisinin kurulması ve iş ilişkisinin başlamasında önemlidir. ABD, Avrupa, Çin ve BAE’deki fuarlar yakından takip edilmektedir. Meksika pazarına firmalarımız tarafından sunulan mal ve hizmetlerin kalitesinde, satış sonrası hizmet ve eğitimlerde sürekliliğin sağlanması, tasarımı ve yüksek teknoloji ürünlerine odaklanması, yerel ortaklarla çalışılması ve sektör odaklı tanıtımlar yapılması ikili ticaretimizin geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Meksika’da 2011 yılından itibaren Kasım aylarında düzenlenmekte olan “El Buen Fin” (November 17 to 20, 2023) alışveriş festivali ülke genelinde alışverişin ve tüketimin artış gösterdiği önemli bir dönemdir. Bunun haricinde Sevgililer Günü (14 Şubat), Anneler Günü (10 Mayıs), “Hot Sale” (May 29 to June 6, 2023), Babalar Günü (third Sunday in June), “Black Friday” (24 Kasım 2023), “Cyber Monday” (27 Kasım 2023) ve Noel (25 Aralık) dönemlerinde de alışveriş önemli oranda artış göstermektedir.

Kamu İhaleleri

Meksika Hükümeti, önemli altyapı ve inşaat işlerini yürütmek için büyük miktarda hammadde, onarım parçaları, nihai ürün ve hizmet satın almaktadır. Ayrıca kamu hizmetlerinin sağlanabilmesi için devlet hastaneleri, savunma sanayi, polis, araştırma süreçleri, uluslararası ilişkiler gibi alanlarda da kamu ihalelerine ihtiyaç duyulabilmektedir.

Geleneksel olarak, en büyük tedarik bütçesine sahip kuruluş ve işletmeler aşağıda belirtilmiştir:

- İletişim ve Ulaştırma Bakanlığı (Secretaría de Comunicaciones y Transportes – SCT),
- Milli Eğitim Bakanlığı (Secretaría de Educación Pública – SEP)
- Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı – (Secretaría de Hacienda y Crédito Público – SHCP)
- Sağlık Bakanlığı (Secretaría de Salud - SALUD)
- Kamu Güvenliği Bakanlığı (Secretaría de Seguridad Pública – SSP)
- Milli Savunma Bakanlığı (Secretaría de Defensa Nacional – SEDENA)
- Deniz Kuvvetleri Bakanlığı (Secretaría de Marina – SEMAR)
- Meksika Ulusal Petrol Şirketi (Petróleos Mexicanos – PEMEX)
- Federal Elektrik Komisyonu (Comisión Federal de Electricidad – CFE)
- Meksika Sosyal Güvenlik Kurumu (Instituto Mexicano del Seguro Social – IMSS)
- Kamu Çalışanları Güvenlik ve Sosyal Hizmetler Kurumu (Instituto de Seguridad y Servicios Sociales de los Trabajadores del Estado – ISSSTE)
- Ulusal Turizm Tanıtma Fonu (Fondo Nacional de Fomento al Turismo, FONATUR)

Meksika’da kamu ihaleleri Meksika Anayasası'nın 134’üncü maddesi, Kamu İhale Yasası (Ley de Adquisiciones, Arrendamientos y Servicios Del Sector Público- LAASSP) ve Bayındırlık Yasası (Ley de Obras Públicas - LOPSRM) ile belirlenmektedir.

Kamu İdaresi Bakanlığı (Secretaría de la Función Pública- SFP) ihale sürecinin yasallığı ve genel itirazlar ile ilgili süreçleri yönetmek, ihale ve sözleşme kurallarını belirlemek, gözlemlemek ve uygulamaktan sorumludur. Sektör bazında diğer bakanlıklar ve kurumlar da süreç içerisinde yer alabilmektedir.

Kamu ihaleleri “CompraNet” (<https://compranet.hacienda.gob.mx/web/login.html>) sistemi üzerinden duyurulmaktadır. Ayrıca “Mexico Projects Hub” (<https://www.proyectosmexico.gob.mx/en/home/>) internet adresi üzerinden yeni projeler hakkında bilgiye ulaşılması mümkündür.

Hükümet yıllık tedarik bütçesini belirleyerek gerekli bilgileri CompraNet'teki Yıllık Tedarik Programına (APP) girmekte; yasal düzenlemelere tabi ürünler için ilgili standartları göz önünde bulundurmakta; kısa, orta ve uzun vadeli hedefleri belirtmektedir. İhaleye hazırlanmadan önce, tedarik kurumu piyasa fiyatları ve şartnameleri belirlemek için kapsamlı bir pazar araştırması yapmalıdır. Kurumların kullanabileceği 3 tür tedarik prosedürü bulunmakta olup bunlar; kamu ihalesi, kısıtlı davet ve doğrudan alımdır.

Şirketler, Meksika Hükümeti ile ihale sözleşmesi yapmak için aşağıdakileri aşamaları tamamlamalıdır:

- CompraNet sayfasına giriş > “Şirketinizi Kaydedin” > Hüküm ve koşulların gözden geçirilmesi
- Yabancı Şirket sekmesi (Extranjera Incorporar) > İlgili alana tüm veri ve belgelerin girilmesi.
- Kamu İdaresi Bakanlığında alınmış dijital sertifikanın işlenmesi için gerekli dosyanın eklenmesi > Formun tüm kayıt bilgileriyle birlikte gönderilmesi > Hesap bilgileri ve dijital sertifika temini için 1-2 iş günü beklenmesi > CompraNet'e erişimin onaylanması.

İhale şartlarının ve taahhütlerin iyi analiz edilmesi gerekmekte olup; ihale şartları kurumlara, ürün-hizmet türüne, miktarına ve bedeline göre değişiklik göstermektedir.

Kamu alımları konusu Meksika Anayasası'nın 134’üncü maddesinde düzenlenmiştir. Ülkedeki eyaletlerin her biri farklı kamu ihale yasalarına sahiptir. 2007 yılı sonrasında Meksika Devleti Kamu İhale Yasası (Ley de Adquisiciones, Arrendamientos y Servicios Del Sector Público- LAASSP)'nin tedarik prosedürlerini güncellemiştir.

Mevcut İhale Kanunları ile 3 tür kamu ihalesi öngörülmektedir:

- Ulusal kamu ihaleleri
- Meksika'nın taraf olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları kapsamında yürütülen uluslararası kamu ihaleleri
- Uluslararası açık kamu ihaleleri

İhale kapsamındaki ürünler Meksika’da üretilmeli ve en az %50 yerli içeriğe sahip olmalıdır. Uluslararası ihalelerin açılan tüm ihalelere oranı yalnızca %10’udur. Ancak değeri %30-35 arasında değişmektedir. Kamu İhale Yasası’nın 28’inci maddesi uyarınca uluslararası açık kamu ihalelerinde sunulan hizmetin, kiralamanın veya ürün fiyatının yerli muadillerine kıyasla %15’e

kadar daha ucuz olması şartı aranmaktadır. Anılan Yasa'da uluslararası açık kamu ihalelerinin yapılabilmesi ulusal kamu ihalesine talebin olmaması veya Meksika hükümetinin yabancı kredi ile finanse ettiği sözleşmelerde belirtilmesi şartlarına bağlanmıştır.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Tarım sektörü GSYİH'nin %2,3'ünü oluşturmakta ve işgücü olarak yaklaşık 5,5 milyon kişi tarımda istihdam edilmektedir. Dünya tarımsal mahsul üretiminde ve dünya hayvancılık üretiminde dünyanın 11'inci ve balıkçılık ve kültür balıkçılığı üretiminde ise 17'nci sırada yer almaktadır. Meksika dünyanın 7'nci sığır üreticisi, 5'inci tavuk eti üreticisi ve 8'inci mısır üreticisidir. Genel olarak, Michoacán, Sinaloa, Jalisco, Chiapas, Sonora, Veracruz, Meksika, Guanajuato, Tamaulipas, Meksika Şehri, Zacatecas, Oaxaca ve Baja California eyaletlerinde tarım üretimi yapılmaktadır.

Dünyanın 7'inci büyük tarım ihracatçısı olan Meksika'dan 2022 yılında 190'dan fazla ülkeye 50.133 milyon ABD doları seviyesinde tarım ürünleri ihracatı yapılmıştır. Meksika, başta domates, avokado ve bira olmak üzere önemli bir gıda ürünü ihracatçısı olup, dünya tarım ürünleri ihracatında %2,3 pay ile 7. sırada yer almaktadır. En çok ihraç edilen ürünler sırayla bira, çilek, avokado, tekila, domates, işlenmiş dana eti ve domuz etidir. Meksika'nın tarım ve gıda ürünleri ihracatında da %79 pay ile ABD öne çıkmaktadır. Yüzölçümü bakımından dünyada 14'üncü sırada yer alan Meksika, geniş çaplı tarım ve gıda üretimi ile dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'nin tarım ve gıda ürünleri tedarikinin beşte birini gerçekleştiren en önemli ülke konumundadır.

Bununla birlikte, 2022 yılında Meksika dünyadan 44.327 milyon ABD dolarlık tarım ürünü ithal etmiştir. Tarım ihracatında ticaret fazlası veren bir ülke olmakla birlikte dünyanın 9'uncu büyük tarım ve gıda ürünleri ithalatçısıdır ve tüketimin yaklaşık %40'ı ithal edilmektedir. En çok ithalatı gerçekleştirilen tarım ürünü mısırdır. Ülke mutfağında önemli olan mısırdaki kendi kendine yeterlilik anlamında Hükümet tarafından özel sektör işbirliğinde çeşitli planlar hazırlanmıştır. Meksika'nın 2022 yılında ithal ettiği başlıca tarım ürünleri, mısır, soya fasulyesi, buğday, süt ve süt ürünleri, kabuklu deniz ürünleri, tohum, pamuktur. Tarım ve gıda ürünlerinde ABD, Meksika'nın ana tarım ürünleri tedarikçisidir. Özellikle, Meksika'nın hayvancılık sektöründeki son yıllardaki büyüme, hayvan yemi için soya küspesi olarak kullanılmak üzere soya fasulyesine olan talebin artmasına ve dünyadaki en büyük ihracatçı konumundaki ABD'den ithalatın artmasını sağlamıştır.

Ülkenin toplam 60,8 milyon dönüm ekilebilir arazisinin 53,3 milyon dönümü ekilmekte, tarımın yaklaşık %70'i ilkel aletler kullanılarak el emeğiyle hasat edilmekte ve yalnızca 1,5 milyon dönümde sulama teknolojileri ile tarım yapılmaktadır. Ülkenin kuzeyindeki eyaletlerde tarımsal sulama imkanları yetersizdir. Quintana Roo, Baja California Sur (Los Cabos, Cabo San Lucas, Tijuana, La Paz), Baja California ve Sonora eyaletlerinde deniz suyu arıtma imkanları mevcuttur. Traktör parçaları, motorlar ve motor parçaları; modern tarım ekipmanları; ticari çim biçme makineleri; sulama ekipmanları, damla ve mikro sulama sistemlerinde fırsatlar bulunmaktadır. Ülkenin başlıca tarım ekipmanları tedarikçileri ABD, İtalya, Hindistan, Almanya ve İspanya'dır.

Yerel üretim ulusal talebi karşılamaya yetmediğinden gübre ihtiyacı söz konusudur. Gübre üretiminin %21'si yerli üretim ve %79'u ithaldir. İthalatta ürenin payı %49 olup; ithalat genel

olarak Rusya, Çin, İnan ve Mısır'dan yapılmaktadır. Meksika'da fosfat üretilmektedir ancak potasyum üretimi bulunmamaktadır.

Yaklaşık 1,9 milyar ABD doları pazar büyüklüğüne sahip olan tohum sektörü hibrit mısır ve darı tohumları (%30), sebze tohumları (%16) ve diğer tohumlardan (yem, buğday, yulaf vb) oluşmaktadır. Üreticilerin %29'u geliştirilmiş tohum, %82'si kreol tohumu kullanmaktadır. Sektördeki başlıca firmalar Monsanto, Bayer Crop Science, Dow AgroSciences, Pioneer Dupont, Syngenta'dır. Pazarın %90'ı yabancı firmaların kontrolündedir. Miktar olarak en fazla ithal edilen tohumlar darı (%52), mısır (%21), yonca (%9), değer olarak en fazla ithal edilen tohumlar ise domates (%18), tatlı biber (%17), arpa (%12), mısır (%8), soğan (%7) tohumlarıdır.

ABD ve Kanada'dan artan talebin etkisiyle meyve-sebze ve kesme çiçek üretiminde yeni teknoloji ve sera kullanımı son 8 yılda 7 kat artmıştır. Seracılık faaliyetleri yıllık ortalama %12 büyümektedir ve 3,5 milyar ABD doları kurulu altyapı mevcuttur. Seraların yaklaşık %40'ı Sinaloa, Jalisco, Baja California Sur, Baja California, Sonora ve Meksika eyaletindedir. Ülkede düşük teknoloji ürün ve sulama sistemleri üretilmekte ve genellikle ABD, Hollanda, Fransa, İsrail, Kanada ve İspanya'dan orta ve yüksek teknolojiler ve malzemeler ithal edilmektedir. Sektördeki başlıca firmalar Invermex, Metaliser, Harnois, Filclair, Richel, IEP, Inverca, MSC Greenhouses, Novagric, Rimex, Ulma Agricultural şirketleridir.

Meksika'nın tarım ve gıda üretimi hakkında detaylı bilgi için Meksika Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı – Tarımsal Gıda ve Balıkçılık Bilgi Servisi (SIAP) tarafından hazırlanan "Panorama Agroalimentario 2022" (Tarımsal Gıda Görünümü 2022) adlı İspanyolca yayınının (<https://drive.google.com/file/d/1jVWS4EFKK7HGwQOBpGeliUyaDT8X8lyz/view>) internet adresinden incelenmesinde fayda görülmektedir.

Sanayi

Meksika, Latin Amerika ülkeleri içerisinde güçlü imalat sanayii ile öne çıkmakta olup; bu açıdan farklı bir konumdadır. Ülkedeki yerli ve yabancı şirketler tarafından üretilerek iç pazara sunulan ve/veya diğer ülkelere ihraç edilen ürünlerin imalatında kullanılan, ülkede üretilmeyen veya üretimi yeterli düzeyde olmayan hammadde ve sermaye malları ithal edilmektedir. Endüstri içi işbirliği olanaklarının ve bu sektörlerdeki hammadde ve sermaye malı ithalat potansiyelinin büyüklüğünün değerlendirilebilmesini teminen, ülke sanayiinde öne çıkan sektörler hakkında detaylı bilgi edinilmesi önem arz etmektedir.

Otomotiv Sektörü

Meksika'daki otomotiv endüstrisinin tarihi, Ford Motor Co.'nun ülkede bir montaj hattı kurduğu 1925 yılına uzanmaktadır. 1935 yılında dönemin en büyük araç üreticisi olan General Motors, 1937 yılında Chrysler, 1960 yılında Toyota Motor, 1961 yılında Nissan, 1964 yılında Volkswagen Meksika'da üretime başlamıştır. Günümüzde Meksika'da ilk hibrit otomobili üreten Ford'un yanı sıra 9 farklı %100 elektrikli araç modelinin üretimi yapılmaktadır.

Ülkenin GSYİH'sinin %3,9'u, imalat sanayinin %18'ini ve imalat sanayi ihracatının %32'sini oluşturan sektörde Meksika dünya binek otomobil üretiminde 7'nci (Latin Amerika'da birinci) ve ihracatında 5'inci sırada yer almakta olup; otomotiv yedek parça üretiminde 7'nci sırada ve ihracatında 4'üncü sıradadır. Ülkede üretilen araçların %91'i ihraç edilmekte ve ihracatın %80'i

ABD'ye yönelmektedir. ABD'nin başlıca otomotiv ana ve yan sanayi tedarikçisi olan Meksika'da otomotiv sektörü 6 milyon kişiye istihdam sağlamaktadır.

2017-2021 yılları arasında alınan Doğrudan Yabancı Yatırımların değeri 162 milyar ABD doları olup, bu dönemdeki doğrudan yabancı yatırımların %20'si otomotiv sektörüne yatırılmıştır. Mercedes-Benz, Audi, Kia, BMW, Chrysler, Ford, General Motors, Honda, Kia, Mazda, Nissan, Toyota, Hyundai, Volkswagen, Mitsubishi, Baic Group, Stellantis (FCA ve PSA Group) şirketlerinin Meksika'da üretim tesisi bulunmaktadır. Ülkenin önde gelen ağır vasıta üreticileri Cummins, Detroit Diesel Allison, Freightliner– Daimler, Kenworth Mexicana, Mack Trucks de México, International-Navistar, Dina Camiones, Scania, Volvo Group VW, Man Truck & Bus, Mercedes-Benz, Hino Motors ve Isuzu Motors şirketleridir.

Meksika'da 500 civarı otomotiv şirketi ve 20 otomotiv kümesi bulunmaktadır. İhracata yönelik üretimin yaklaşık %81'i ülkenin kuzeyinde yapılmaktadır. Chihuahua, Coahuila, Nuevo León, Guanajuato, Meksika Eyaleti, Aguascalientes, Querétaro, San Luis Potosi, Puebla, Jalisco, Baja California, Sonora, Tamaulipas ve Zacatecas eyaletlerinde otomotiv üretimi gelişmiştir. Ağır vasıta üretim tesisleri Baja California, Coahuila, Nuevo León, San Luis Potosi, Guanajuato, Querétaro ve Hidalgo eyaletlerinde; yedek parça üreticileri ise Coahuila, Chihuahua, Nuevo León, Guanajuato ve Meksika eyaletlerinde yoğunlaşmıştır. Orijinal ekipman üreticisi (OEM) tesisleri Guanajuato, Aguascalientes, Jalisco, Meksika Eyaleti, Hidalgo, Morelos, Puebla ve Veracruz'da yoğunlaşmıştır. Sektördeki 2.500'den fazla üretim şirketi ile 73 milyar ABD doları değerindeki OEM sektörü satış sonrası için otomotiv yedek parçaları, elektrikli ve hibrit araçlar, yeniden üretim, ağır araçlar ve diğer özel motorlu araçlardan oluşmaktadır. “Meksika'nın Detroit'i” olarak adlandırılan Saltillo/Coahuila'da ve “El Bajío” bölgesindeki sektör kümeleri, Meksika'nın otomotiv sanayine önemli katkı sunmaktadır.

Meksika Otomotiv Endüstrisi Derneği (AMIA) verilerine göre 2022 yılında Meksika'da toplam 3.308.346 adet binek araç üretilmiştir. Ülkede üretilen araçların %49,8'i SUV, %30,2'si pickup, %12,8'i kompakt, %5,2'si sub-kompakt, %1,9'u lüks araç, %0,1'i minivandır. Üretilen araçların %86,6'sı ihraç edilmiştir. İhraç edilen binek araçların 77,5'i ABD'ye ihraç edilmiş, onu Kanada, Almanya, Porto Riko ve Kolombiya izlemiştir. 2022 yılında Meksika'da yurtiçi otomobil satışları 1.094.708 adet olarak gerçekleşmiştir. İç piyasada satılan araçların %64,7'si (738.103 adet) ithal, %32,6'sı (356.625 adet, %1,5 artış) yerli üretimdir. Nissan %22,6 pay ile 13. kez ülkede yılda en çok satan marka olmuş, onu KIA (%15,3), General Motors (%12,9) ve Toyota (%11) izlemiştir.

Ağır vasıta sektöründe ise 2022 yılında toplam 20.755 adet araç üretilmiş ve bunun %83'ü ihraç edilmiştir. ABD, Kanada, Peru ve Şili Meksika'nın ağır vasıta ihracatında başlıca pazarlardır. Yurt içi satışlar ise 39.660 adettir. Dünyanın en büyük treyler üreticisi ve ihracatçısı olan Meksika, ağır vasıta araçların üretiminde 6'ncı ve ihracatında 4'üncü sıradadır.

Ulusal Otomobil Parçaları Sanayi (INA) verilerine göre, Meksika'da 2022 yılında otomotiv yedek parça üretimi 2021 yılına göre %12,6 artışla 107 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında üretim değerinin 108.8 milyar ABD doları olması beklenmektedir. 2022 yılında Meksika'da otomotiv yedek parça üretiminde Coahuila, Chihuahua, Nuevo Leon, Guanajuato, Queretaro, Puebla, Tamaulipas ve Meksika eyaletleri öne çıkmaktadır. Üretim üçte ikisi ABD sınırındaki eyaletlerde, üçte biri ise Bajío bölgesinde yoğunlaşmaktadır.

Dünyanın en büyük 25 oto yedek parça üreticisinin 23'ü ve en büyük 100 firmanın 83'ü Meksika'da imalat yapmaktadır. Ülkenin yaklaşık 50 milyonluk araç parkı oldukça eskidir, otomobillerin ortalama yaşı 15,3 ve ağır vasıtaların ortalama yaşı 18'dir. Dolaşımdaki araçların %30'unun eski araçlar olması, karayollarının ve otoyolların durumunun kötü olması nedeniyle özellikle süspansiyon ve fren sistemleri gibi yedek parçalara talep fazladır.

Havacılık ve Savunma Sanayi

Otomotiv sektöründeki bilgi ve teknoloji birikiminin 1970'li yıllardan bu yana havacılık sektörüne aktarılmasının, IMMEX programı ile sağlanan vergi teşviklerinin ve uluslararası şirketlerin ülkenin 19 eyaletindeki yatırımlarının etkisiyle hızla büyüyen havacılık sektörü üretiminde Meksika dünyada 14'üncü sırada ve yabancı yatırımlarda 5'inci sırada yer almaktadır. 2021'de sektörün değeri 6,22 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Meksika bu sektörde ABD'nin en önemli 6 tedarikçisinden biridir. İhracatın %80'i ABD'ye ve geri kalanı Kanada, Brezilya, Almanya, Birleşik Krallık ve Fransa gibi ülkelere yapılmaktadır.

Sonora, Baja California (Tijuana-Mexicali), Chihuahua, Nuevo León ve Queretaro eyaletlerinde havacılık kümeleri ve bu kümelerin üniversiteler ile işbirlikleri mevcuttur. Sonora eyaletinin Guaymas şehrinde, hassas havacılık işleme ve havacılık OEM'leri için türbin kanatları ve motor bileşenleri üretimi yapan BAE Systems, Bodycote, CPP, G.S. Precision, Paradigm Precision, Sargent Aerospace ve Walbar gibi şirketler mevcuttur. Baja California eyaletinin Tijuana şehrindeki 110'dan fazla üretici elektrikli bileşenler, gövde sistemleri, iniş takımları ve diğer küçük uçak mekanizmalarını üretmektedir ve Collins Aerospace gibi büyük yatırımcılar mevcuttur. Chihuahua eyaletindeki havacılık üreticileri uçak imalatı nihai montajı, bakım ve onarım, koltuk, kaydırak, raft, sac metal ve koşum takımı gibi bileşenlerde uzmanlaşmıştır. Safran ve Textron Aviation dahil olmak üzere beş OEM'e ev sahipliği yapan eyalet, her yıl yaklaşık 1,5 milyar ABD doları değerinde havacılık ihracatı gerçekleştirmektedir. Nuevo León eyaleti ise yeni havacılık uygulamalarının ve tedarik zinciri iyileştirmelerinin yürütüldüğü 6 Ar-Ge merkezi ile türbin bileşenleri, metal imalatı, termal kaplama, uçak bakım ve onarımı ve muayene testleri alanlarında uzmanlaşmıştır. Queretaro eyaleti, iniş takımı tasarımı ve üretimi ile türbinlerde uzmanlaşmıştır. Bombardier şirketi burada güçlü bir varlığa sahiptir ve eyalet yaklaşık 1,2 milyar ABD dolarından fazla havacılık ihracatı gerçekleştirmektedir. Safran Group ise ülke genelindeki 10 ve Querétaro eyaletindeki 7 üretim tesisinde iniş sistemleri, motor parçaları, jet motoru bileşenleri ve jet gövdeleri üretmektedir. GE ve Rolls Royce, Meksika'da yeni türbin sistemleri; Fokker Aerostructures ise jetler için kanat üretmektedir. Bazı yerel firmalar, üretim süreçlerini küçük İHA'ların ve hafif uçak projelerinin üretimine kadar çeşitlendirmelerine olanak tanıyan küresel sertifikalara sahiptir. Aernnova şirketi uçak gövdesi ve uçuş yapıları üretmekte olup; Horizontec/CENTA şirketi spor uçak modeli ve Oaxaca Aerospace şirketi askeri eğitim ve akrobasi için hafif saldırı uçakları geliştirmiştir.

Meksika Havacılık Sanayi Federasyonu (FEMIA) verilerine göre başta Boeing, Bombardier, GE IQ, Safran, Airbus, Delta, Rockwell Collins, Honeywell, Eurocopter, Aernnova, Meggitt, ITR, Cormer, Regent, Liberty Spring, Eaton, Kaman ve GKN olmak üzere OEM (uçak üreticileri), Tier 1 (ana uçak sistemleri), Tier 2 (alt montaj üreticileri) ve Tier 3 (parça ve malzeme) üreten yaklaşık 360 şirketin Meksika'da yatırımı bulunmaktadır ve sektörde 63.000 kişi istihdam edilmektedir. Havacılık ekipmanları imalat sanayindeki başlıca yatırımcılar ABD (%48), Kanada (%36) ve Fransa'dır. Son 10 yılda ihracatı ortalama %15 büyüyen sektörde faaliyet gösteren

şirket sayısı 2004 yılında 100 civarında iken bu rakam 2022 yılında 368'e ulaşmıştır. Meksika havacılık endüstrisi, nihai ürün üretiminden ziyade havacılık parçalarının üretimi ve montajına dayanmaktadır. Motorlar, kargo kapıları, iniş takımı tertibatları, elektrik sistemleri, uçak teknolojisi, metal türbinler, insansız hava araçları, uydu sistemleri, uçak gövdeleri ve jet türbinleri sektörde üretimin yoğunlaştığı başlıca alanlardır. Meksika Uzay Ajansı (AEM), üniversite işbirlikleriyle mini nano-uyduların ve küçük insansız hava araçlarının (UAV'ler) üretimi konusunda NASA ve ticari uzay sağlayıcıları ile çeşitli projeler yürütmüştür.

Ülkedeki OEM'ler ve Tier 1 tedarikçileri, yerel Tier 2 ve Tier 3 tedarikçilerinden daha güçlüdür ve OEM'leri destekleyici Tier 2 ve Tier 3 üreticileri açısından fırsatlar bulunmaktadır. Döküm, makine imalat, koltuk, saç şekillendirme, metal pres, çelik, titanyum, alüminyum ve nikel dövme, metal, plastik, özel proses, ısıl işlem ve şekillendirme, kaplama, plastik enjeksiyon, montaj, hidroforming, karbo-nitro, pripreg, kompozit, hammadde, kablo ve tel, pervane ve motor aksamı ve iç bileşenlerde fırsatlar mevcuttur. Yeni bir ürünü piyasaya sürmeye hazırlanan üreticiler, başlangıçta küçük sözleşmelerle satın alma eğilimindedir.

Uçakların bakım, onarım ve revizyon (MRO) çalışmaları; kargo uçakları; helikopter parçaları; hidrojen gibi yeni yakıt sistemlerine adaptasyon, yakıt tasarruflu motor sistemleri; kalıplama, ileri düzey kompozit geliştirme; termal şekillendirme, hidroforming ve diğer özel metal işleme süreçleri; nitrokarbürleme; motor ve rotor imalatı ve bakımı; test ekipmanları; özel yüzey işlemleri için teknolojiler; dövme, döküm ve özel nikel-çelik alaşımları gibi hammaddeler ile havaalanı ekipmanı ve tedarikinde gelişme potansiyeli yüksektir. Ülkede üretilen havacılık bileşenlerinin yaklaşık %3'ü tamamen Meksika'dan tedarik edilebildiğinden, malzeme ve bileşenlerin tedariki açısından fırsatlar mevcuttur. Tedarik zincirini Kuzey Amerika'ya kaydıran ABD pazarına ihracatı hedefleyen firmalar için Meksika konum, üretim ve lojistik maliyetleri açısından avantajlıdır. Meksika Havacılık Fuarı (FAMEX) anılan sektörde ülkede düzenlenen en önemli fuardır.

Meksika'nın savunma sanayi üretimi ise üniforma, G3 ve makineli silah gibi ürünleri içermekte olup; tank ve uçak gibi savunma ekipmanları üretilmemektedir. Savunma sanayinde Meksika'nın başlıca tedarikçileri ABD, Fransa, Kanada, İsrail ve Rusya gibi ülkelerdir. Savunma sektöründe yabancı yatırım kısıtlaması yoktur ve havacılık/savunma alanında üretim hattı kurulması teşvik edilmektedir. Askeri uçaklar için ekipman, top prototipleri, küçük uçaklar, deneysel eğitim uçakları, havadan karaya füzeler ve rampalar, hava ve deniz gözetleme sistemleri, nakliye uçakları, kargo ve personel taşıma sistemleri, helikopterler, gemiler ve taktik operasyon ekipmanları gelişime müsaittir.

Elektrik ve Elektronik Sektörü

Ülke GSYİH'sinin %1,3'ünü ve imalat sanayinin %8,4'ünü oluşturan elektronik sektörü ülkede gelişen ilk endüstrilerden biri olmakla birlikte, yabancı yatırımların bir sonucu olarak hızla büyüme kaydederek Meksika'yı dünyanın 8'inci büyük elektronik üreticisi konumuna taşımıştır. Meksika'nın küresel ihracattaki payı %4,5 olup, Latin Amerika'nın ise ikinci büyük ihracatçısıdır. Çin'in ardından ABD'nin ikinci büyük elektronik tedarikçisi, ihracatın %20'si ABD pazarına yöneliktir.

Elektrik-elektronik sektörü, Meksika'nın yeni sanayi politikasında Ekonomi Bakanlığı tarafından seçilen 5 öncelikli sektör arasındadır ve 2027 yılına kadar 21,99 milyar ABD doları seviyesinde pazar hacmine ulaşılması beklenmektedir.

Genel olarak Meksika elektronik endüstrisinde, tüketici elektroniği, yarı iletken elektronik bileşenler, kişisel bilgisayarlar, telekomünikasyon ekipmanları ile tıbbi ekipmanlar ön plandadır.

Dünyanın en büyük düz ekran TV ihracatçısı olan Meksika'da Dell, LG, Sony, Toshiba, Samsung, RCA, Phillips, Panasonic ve Siemens gibi uluslararası şirketler üretim yapmaktadır. Baja California eyaletinde 200'den fazla elektronik şirketi faaliyet göstermektedir; Tijuana şehrinde ise yılda 20 milyondan fazla TV üretilmektedir. Ayrıca ülkede cep telefonu, tablet, mikroçip ve elektrikli devreler de üretilmektedir.

2022 yılı Ocak-Eylül döneminde, bilgisayar ve elektronik ürün imalatına yönelik 872 milyon ABD dolarlık doğrudan yabancı sermaye ülkeye çekilmiştir. Menşe ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri (679 milyon ABD doları), Japonya (89,9 milyon ABD doları) ve Güney Kore (68,2 milyon ABD doları)'dır. Yatırım çeken eyaletler ise Chihuahua (347 milyon ABD doları), Jalisco (157 milyon ABD doları) ve Baja California (136 milyon ABD doları)'dır.

Meksika'nın 2022 yılında 97,3 milyar ABD dolarlık elektrik-elektronik ihracatında Baja California, Chihuahua, Tamaulipas, Jalisco ve Nuevo León eyaletleri öne çıkmaktadır. 2022 yılındaki 117,3 milyar ABD doları seviyesindeki sektör ithalatında ise Chihuahua, Meksika Şehri, Baja California, Jalisco ve Nuevo León eyaletleri ön plana çıkmaktadır.

Ülkenin kuzeybatısında telekomünikasyon, havacılık ve otomotiv bileşenleri; orta bölgelerde yüksek teknoloji bileşenleri, bilgi teknolojileri ve elektronik alt montaj; kuzeydoğuda ise bilgisayar, ev aletleri ve tüketici elektroniği üretimi yaygındır. Elektronik üretimi ülkenin doğu ve batısında farklı uzmanlıklara sahiptir. Batıdaki Baja California, Sonora, Chihuahua, Jalisco ve Aguascalientes eyaletleri havacılık, yüksek teknoloji, bilgi teknolojileri ve elektronik alt montaj parçaları üretiminde uzmanlaşmıştır. Doğudaki Coahuila, Meksika Şehri, Meksika Eyaleti, Nuevo León, Querétaro ve Tamaulipas eyaletleri bilgisayar, ev aletleri ve tüketici elektroniği üretiminde uzmanlaşmıştır. Otomotiv ve telekomünikasyon bileşenleri üretimi ise hem batıda hem de doğuda yapılmaktadır. Jalisco eyaletinde yer alan ve "Meksika'nın Silikon Vadisi" olarak bilinen Guadalajara şehri, 12 OEM ve yılda yaklaşık 150 milyar ABD doları ihracat yapan 380'den fazla uzman tedarikçi ile ülkedeki en büyük elektronik üretimine sahiptir. IBM, HP, Siemens, Plexus, IMI, IKOR, Flex Ltd., V-TEK, InterLatin, Sanmina, QSS, JABIL, Molex, OMP Mechtron ve Talos gibi şirketlerin burada yatırımları mevcuttur. Bu eyalette yarı iletkenler, yazıcılar ve fotoğraf ekipmanı üretilmektedir. Ülkenin kuzeybatısında yer alan Tijuana şehri ise telekomünikasyon, havacılık ve otomotiv endüstrilerine elektrikli bileşenler üreten 120'den fazla şirkete ev sahipliği yapmaktadır. Kuzeydoğuda yer alan Nuevo León eyaletindeki Monterrey şehri ise Emerson Electric, Johnson Controls ve A.O. Smith gibi şirketlere ev sahipliği yapmaktadır. Coahuila eyaletindeki Saltillo şehrinde KSR International and Turck gibi sensör üreticilerinin yatırımı mevcuttur.

Elektronik sektörü otomotiv, havacılık, ev aletleri ve medikal cihazlar gibi imalat endüstrilerini de desteklemektedir. Ses/video, kişisel ve ticari bilgisayar, yarı iletkenler, iletişim teknolojisi

ve optik aletler Meksika'nın elektronik üretiminde öne çıkan alt sektörlerdir. Toplam elektronik ihracatının dörtte birini oluşturan düz ekran televizyon üretimi (plazma, LCD ve LED ürün sınıfları dahil) Meksika'da üretilen en büyük tüketici elektroniği ürün sınıfıdır. Aynı zamanda dünyanın Çin'den sonra ikinci büyük bilgisayar ihracatçısıdır, Meksika'nın bu alt sektördeki ihracatı, bilgisayar ithalatı gerçekleştiren ABD pazarı ile Japonya ve Almanya'ya yönelmiştir.

Meksika, dünyanın 5'inci büyük beyaz eşya ihracatçısıdır. Bu sektörde elektrikli su ısıtıcıları, soba, fırın ve set üstü ocak, buzdolabı/dondurucu, bulaşık makinesi, çamaşır makinesi, kurutma makinesi, klima, sıkıştırılmalı soğutucular ve elektrikli süpürge üretimi yaygındır. Sony, Whirlpool, Electrolux, LG, Mabe, GE, Zuo, Amana, Danby, Ethan Allen, EMZ, Siemens ve Diehl Controls gibi şirketler Meksika'da üretim yapmaktadır. Meksika Şehri, Coahuila, Guanajuato, Nuevo León, Querétaro, San Luis Potosi, Chihuahua, Meksika Eyaleti ve Tamaulipas eyaletleri bu sektörde uzmanlaşmıştır. Meksika, ABD'nin ikinci büyük elektrikli ev aletleri tedarikçisidir. Ülkede üretilen elektrikli cihazların %41'i Nuevo León eyaletinde üretilmektedir. Burada aynı zamanda ülkenin en büyük ev aletleri kümesi olan Nuevo Leon Ev Aletleri Kümesi (CLELAC) bulunmaktadır.

Medikal Cihaz Sanayi

Medikal cihaz sektörü, 2022 yılında 16 milyar ABD dolarının üzerinde tıbbi cihaz ve ekipman ihracatı gerçekleştiren Meksika'nın sağlık sektörü çatısı altındaki ana alt sektörlerden biridir. 2021 yılı dünya medikal cihaz ihracatında ülke sıralaması ABD, Almanya, Hollanda, Çin ve Meksika'dır. Medikal cihaz sektöründe 650 şirket 140.000 istihdam ile Meksika'da üretim yapmaktadır. Meksika medikal cihaz üretiminde dünyada 8'inci, medikal cihaz ihracatında 3'üncü ve Latin Amerika'da 1'inci sırada yer almakta ve 2027 yılına kadar 7,86 milyar ABD dolarlık pazar hacmine ulaşılması beklenmektedir. Baja California, Chihuahua, Coahuila, Nuevo León, Jalisco, Sonora ve Tamaulipas medikal cihaz üretiminde öne çıkan eyaletlerdir.

2022 yılı Ocak-Eylül döneminde, 92,1 milyon ABD dolar seviyesinde doğrudan yabancı yatırım çekilmiş olup, menşe ülkeleri ABD, Japonya ve Danimarka'dır. Eyalet dağılımı ise Baja California (53,2 Milyon ABD doları), Sonora (14,8 Milyon ABD doları) ve Chihuahua (14,1 Milyon ABD doları) şeklindedir.

Meksika'da üretilen medikal cihazların %92'si ABD'ye, geri kalanı ise Almanya, İrlanda, Hollanda ve Japonya gibi ülkelere ihraç edilmektedir. Meksika, ABD'nin başlıca medikal cihaz tedarikçisidir. Medtronic, TE Connectivity, Cardiva Medical, Nordson Medical, LanixMed, Westmed, Masimo, Amphenol Alden, GE Medical Systems, Tyco, Becton Dickinson, Siemens and Cardinal Healthcare, 3M, Stryker Incorporated Kimberly Clark, Boston Scientific, Welch Allyn ve Johnson&Johnson Meksika'da üretim yapan başlıca şirketlerdir.

Ülke genelindeki 4.600 hastanenin üçte biri devlet hastanesidir ve ayrıca 400 adet laboratuvar bulunmaktadır. Sağlık harcamaları GSYİH'nin %5'i civarındadır. Obezite, diyabet, kalp, hipertansiyon, solunum, böbrek, diş ve mide rahatsızlıkları yaygındır. Floroskopi sistemleri, MR görüntüleme cihazları, bilgisayarlı tomografi tarayıcıları ve anestezi cihazları ve X-ray cihazları en fazla büyüyen alt sektörlerdir.

Medikal cihaz endüstrisinin yarısını kapsayan Baja California eyaletinde (ağırlıklı olarak ABD'deki San Diego/California gibi merkezlere yakınlığının avantajı ile Tijuana şehrinde) 75'ten fazla şirket bulunmakta ve 71.000 kişi istihdam edilmektedir. Sonora eyaletinde (Hermosillo, Guaymas ve Empalme şehirleri ağırlıklı) ise 26 medikal cihaz üreticisi yer almakta; kablo tertibatı, kardiyovasküler tedavi, kateter sistemler, dış parçaları, endoskopi cihazı, hastane işlem arabaları, enjeksiyon cihazı, cerrahi cihazlar, kalp pili ve solunum cihazı üretmektedir.

Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü

Meksika'da tekstil sanayi üretimi 1830 yılında Puebla eyaletinde başlamış olup, sektör günümüzde yıllık 7 milyar ABD doları ihracat gerçekleştirmektedir ve 4'üncü büyük sanayi dalıdır. GSYİH'nin %3'ünü ve istihdamın %10'unu kapsayan sektör yıllık ortalama %5 büyümektedir. Latin Amerika'nın moda lideri olarak anılan Meksika'da yabancı markaların üretim tesisi mevcuttur. Üretimin %22'si otomotiv, havacılık, mobilya ve otel sektörlerine; %78'i nihai tüketime ve ihracata yöneliktir.

Sektör gelirlerinin %82'si hazır giyim ve %18'i diğer tekstil ürünleri kaynaklıdır. İhracatın %81'i konfeksiyon ağırlıklı olarak pantolon ve tişört ve %19'u tekstil ürünlerinden; ithalatın ise %48'i konfeksiyon ve %52'si tekstil ürünlerinden oluşmaktadır. Hazır giyimde bluz (%18), pantolon (%15), tişört (%12) ve kazak (%8) toplam ithalatın %52'sini oluşturmaktadır.

2022 yılı Ocak-Ekim döneminde ihracat 687 milyon ABD doları, ithalat 1.063 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. ABD pazarına yakınlığı nedeniyle Meksika tekstil ihracatının %60'ını ve hazır giyim ihracatının %87'si ABD'ye gerçekleştirmektedir. Tekstilde ABD'den sonra ülkenin en önemli ihraç pazarı %22 pay ile Orta ve Güney Amerika ülkeleridir.

Yurt içi hazır giyim satışlarında perakende mağazaları aracılığıyla veya doğrudan nihai tüketicilere satış yöntemi yaygındır. Fiyat duyarlılığı yüksek kesimin marka bağlılığı düşüktür. Ancak gelir düzeyi yüksek tüketiciler stil, kalite, marka ve tasarıma çok önem vermektedir. Meksika hazır giyim sektöründe Amerika kıtasında %5 pay ile ABD, Brezilya ve Kanada'nın ardından 4'üncü büyük pazardır.

Meksika'nın tekstil endüstrisinin %63'ü ülkenin orta ve kuzeydoğu bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Toplamda 1,2 milyon kişiye istihdam sağlayan sektörde Puebla, Meksika Şehri, Meksika Eyaleti, Hidalgo, Tlaxcala, Jalisco, Querétaro, Coahuila, Sonora, Guanajuato, Nuevo León, Yucatan ve San Luis Potosi eyaletleri gelişmiştir. Ülkenin kuzeyinde, sektörde kullanılan ana girdi olan pamuk tarımsal sanayi yoğunlaşmıştır. Tekstil alt sektöründeki işlerin çoğu orta-güneydoğu eyaletlerinde yoğunlaşmıştır. Giyim alt sektöründe, işlerin çoğu ülkenin kuzeyinde yer almaktadır.

Tekstil sektöründe faaliyet gösteren 20.000 şirketin %90'ı küçük ve orta ölçeklidir. Tekstil sektöründe 247 üründe ve ayakkabı sektöründe 43 üründe (ağırlıklı olarak nihai ürünler) MFN ülkelerinden ithalata %25-30 arasında gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Otomotiv, havacılık ve tıbbi cihaz endüstrilerindeki büyüme ile birlikte zamanla teknik tekstiller, endüstriyel kumaşlar, medikal tekstil, denim ve özel giysilerin üretimi artmıştır. Bu sektörde öne çıkan diğer başlıca üretim alanları rayon bazlı sentetik elyaflar, dokulu polyester boyalara sahip kumaşlar, polyester elyaftan kesintili boyalara sahip tafta kumaşlar, döşemelik

kumaş, ipek ve ince yünlü kumaşlardır. Yerel üretimin yetmemesi nedeniyle tekstil yan sanayinde polyester/pamuk iplik, polyester/viskoz iplik, sentetik elyaf, sentetik liflerden kumaşlar, tekstüre edilmiş polyester, yün ve saf ipek gibi kumaşlar ithal edilmektedir. Üretimde kullanılan girdilerin %79'u yerli ve %21'i ithaldir. İthalatta Çin, ABD ve Asya ülkeleri öne çıkmaktadır. Giyim sektörünün ithalatının %49'u Çin'den gelmektedir.

Kimya Sanayi

GSYİH'nin %2,2'sini ve imalat sanayinin %10'unu oluşturan kimya sektörü, farmasötik, reçineler, sentetik kauçuk ve kimyasal elyaf üretimi ağırlıklıdır. Kimya sanayinde üretim değeri 2021 yılında bir önceki yıla göre %15,7 yani 19,3 milyar ABD doları, ithalatı %5,2 azalarak 26,8 milyar ABD doları, ihracatı %19,7 azalarak 6,4 milyar ABD doları, iç tüketimi ise %7,4 artarak 39,7 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Meksika'nın 2021 yılı kimya ürünleri üretiminde Meksika Şehri ve Meksika Eyaleti (%22,4), Nuevo León (%11,4), Guanajuato (%7,6) ve Jalisco (%8,9) eyaletleri öne çıkmaktadır. Üretim en çok %22,5 petrokimya ürünleri, %26,7 inorganik kimyasallar %20,4 endüstriyel gazlar, %19,4 sentetik reçineler, 59,4 zirai ilaçlarda yapılmaktadır.

ABD, Brezilya, Belçika, Guatemala ve Kolombiya ihracatta öne çıkan ülkeler olup, başlıca tedarikçiler ise ABD, Çin, Almanya, İrlanda ve Fransa'dır. Kimya sektöründe 51.000 kişi istihdam edilmektedir. Kimya sektörü hakkında daha detaylı bilgi için Ulusal Kimya Endüstrisi Birliği (ANIQ) internet adresinin (<https://aniq.org.mx/webpublico/index.asp>) incelenmesinde fayda görülmektedir.

Alpek, Lyondellbasell de México, Dow Química Mexicana, PPG Comex, Braskem Idesa SAPI, The Chemours Company Mexicana, Cydsa ve Grupo Pochteca sektördeki başlıca firmalardır. Ayrıca, Procter & Gamble, Kimberly Clark, Unilever de México, Ingredion Mexico, Sanofi Mexico ve Bayer Group Mexico gibi uluslararası firmalar da Meksika'da faaliyet göstermektedir.

Meksika'da başta Bayer, Pfizer, Astra Zeneca ve Roche olmak üzere 200'den fazla ilaç şirketi faaliyet göstermekte olup; Meksika Şehri, Jalisco, Meksika Eyaleti, Puebla ve Michoacán'da sektör kümeleri bulunmaktadır. Meksika farmasötik pazarının değeri yaklaşık 10 milyar ABD doları, kişi başı yıllık harcamaların değeri ise ortalama 78 ABD dolarıdır.

Kozmetik ve kişisel bakım ürünleri açısından dünyanın 10 büyük pazarından biri ve Latin Amerika'daki ikinci büyük pazar olan Meksika'da 7,1 milyar ABD doları değerinde kozmetik üretimi gerçekleştirilmektedir. 2021 yılında %3 büyüyen sektörde kişisel bakım ürünleri, deodorant, güneş koruyucu, cilt ve saç bakım ürünleri, renkli kozmetik, erkek bakım ürünleri, spa ürünleri, organik ve doğal ürünler, sabun, dezenfektanı ve antibakteriyel ürünlerin talebi artmaktadır. Yurt içi satışlar hipermarket ve süpermarketler (%45), bakkallar (%21), güzellik mağazaları (%11) ve alışveriş merkezleri (%8) aracılığıyla yapılmaktadır. Unilever (%33), Colgate- Palmolive, P&G ve High Ridge Brands şirketleri (toplamda %40) Meksika kişisel bakım ürünleri pazarına hakimdir.

Plastik Sektörü

Plastik imalat sanayi, Meksika'nın imalat sanayinde önemli bir sektördür. 400 milyon tonluk dünya plastik üretiminin 3,8 milyon tonu Meksika'da gerçekleştirilmektedir. Meksika'nın 2022

yılı plastik tüketimi ise 5,9 milyon ton olmuştur. Meksika'nın aynı zamanda dünyanın en büyük plastik tüketicilerinden biri olması sebebiyle sektörün üretim değeri kadar ithalat yapılmaktadır. Meksika'nın reçine ithalatının %63'ü ABD'den yapılmakta, onu Çin, Güney Kore, Almanya ve Kanada izlemektedir. İhracatta başlıca pazarlar ise ABD, Guatemala, Belçika, El Salvador ve Kolombiya'dır.

Sektör genel olarak pazarın %47'sini oluşturan ambalaj ve %12'sini oluşturan inşaat sektörleri tarafından yönlendirilmektedir. Plastik ambalaj üretimi temizlik ürünleri, gıda, içecek ve ilaçlara talebin artması neticesinde her yıl artış göstermektedir. Gıda ve içecek sektörünün tükettiği plastik ambalajlar ülkede üretilmektedir; ancak özel ambalaj ve paletler, üretimde ve nihai paketleme ürünlerinde kullanılan elektrostatik deşarjlı kaplamalara sahip kutular ve termofom plastik ambalajlara talep yüksektir. Meksika'nın plastik endüstrisi için en önemli üretim alanlarından biri, plastik gıda ve elektronik cihaz ambalajlarıdır.

Meksika Şehri, Querétaro, Yucatan, Coahuila ve San Luis Potosí gibi eyaletlerde tek kullanımlık plastik poşetlerin yasaklanması sebebiyle sürdürülebilir ürünlere yönelik talebin artması ile plastik ambalaj endüstrisi, doğada çözünebilir ve geri dönüştürülebilir plastik malzemelere doğru evrilmektedir. Ülkede tüketilen plastiğin yaklaşık %15'i geri dönüştürülmektedir ve Meksika PET geri dönüşümü açısından Latin Amerika'daki en gelişmiş ülkedir. Büyük şirketler, sağlık ve çevre standartlarına uyum sağlamak ve kendi tüketimleri için plastikleri geri dönüştürmektedir.

İnşaat sektöründe son yıllarda metal malzemeler yerine plastikten su ve gaz boruları, pencere, kapı, çatı ve zemin kaplamalarının kullanımı ile plastik sektörüne talep artmaktadır. Diğer taraftan, otomotiv, mobilya, medikal cihaz, havacılık ve ev aletleri sektörlerinde de kullanılan plastik malzemeler açısından Meksika'nın güçlü tedarik zinciri önemli iş alanları yaratmaktadır. Örneğin otomotiv endüstrisinde araç ağırlığını %30 azaltmayı sağlayan plastik ve kauçuk parçalara talep artmaktadır. Tarımda plastik boru ve filmlerin ve tekstil sektöründe dokunmamış elyafların kullanımının artması da plastik sektörüne talebi artırmaktadır.

Plastik sektörü geliştikçe işleme ekipmanı, makine, kalıp ve plastik parça talebi de artmaktadır. Bu meyanda, plastik işleme makineleri, ekstrüder, plastik reçineler (polipropilen, PVC ve poliüretan), plastik malzeme ve parça, birincil ve ikincil plastik işleme için otomasyon ve geri dönüşüm teknolojileri açısından pazarda fırsatlar mevcuttur.

Meksika plastik sektöründe 4000 üretici faaliyet göstermektedir. Bu şirketlerin büyük kısmı Coahuila, Sonora, Jalisco, Nuevo León, Puebla, Querétaro, Guanajuato, San Luis Potosí ve Meksika Şehri'nde üretim yapmaktadır. Ülkede genel olarak plastik kaplama, plastik ev eşyaları ve polimer bileşenler üretilmektedir. Meksika'da üretilen plastik reçinelerin yarısı polietilen tereftalat (PET), polivinil klorür (PVC) ve yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) gibi birincil plastiklerdir. Polietilen (PE), polifenilen eter (PPE), PVC reçineleri, polipropilen (PP) film, PVC boru ve bağlantı parçaları, laminatlar ve akrilik malzemeler dahil olmak üzere çok çeşitli ikincil ve üçüncül plastik malzemeler de üretilmektedir. Havacılık ve otomotiv imalatının yoğunlaştığı Querétaro eyaletinin 5'inci büyük endüstrisi olan plastik imalatında GW Plastics, Adapt, Mitchell Plastics ve Duqueine Group gibi üreticilerini içeren plastik kümelenmesi bulunmaktadır. Allen de Mexico, Reynera, Nemak, Coflex firmaları da sektörde öne çıkan üreticilerdir.

Mobilya Sektörü

2014 yılından itibaren Çin'de yükselen ücretlerle birlikte, Çin'den daha ucuz ve nitelikli işgücü kullanılan Meksika'nın mobilya imalatı öne çıkmıştır. Meksika yıllık 2 milyon m3 çam kerestesi üretimi ile Latin Amerika'da lider konumdadır. Ülkenin kuzey ve orta eyaletlerinde (Jalisco, Sonora, Meksika Eyaleti, Coahuila, Nuevo León, Chihuahua, Baja California, Puebla ve Monterrey) mobilya üretimi yaygındır. Meksika'daki mobilya pazarının değeri yaklaşık 2,5 milyar ABD dolarıdır.

Üretimin büyük kısmı pazara yakınlığından ABD'ye ihraç edilmektedir. ABD-Çin ticaret savaşlarının ve pandemi sonrasında tedarik zincirlerindeki aksamaların etkisiyle, Meksika'daki mobilya üreticilerinin ABD ve Kanada pazarlarındaki payı artmıştır. Meksika, en çok mobilya ihraç eden ülkeler arasında altıncı sırada yer almakta olup, 2022 yılı ihracat rakamı yaklaşık 6 milyar ABD dolarıdır. Bunun %95'i Amerika Birleşik Devletleri'ne ve %3'ü Kanada'ya yapılmaktadır. Meksikalı mobilya firmalarının uluslararası pazarlara en çok ihraç ettiği ürünler koltuk, sandalye ve koltuktur, dünyanın en büyük 4'üncü yüksekliği ayarlanabilir döner sandalye ihracatçısıdır.

Bununla birlikte, İspanya ve İtalya gibi ülkelere ithal edilen yüksek kaliteli mobilyalar, çapraz lamine ahşap ve yüksek kaliteli ahşap mobilyalar açısından kayda değer bir niş iç pazar bulunmaktadır.

Meksika'nın mobilya ihracatı ev, ofis ve otel mobilyaları, ahşap mobilyalar, ahşap çerçeveli döşemeli koltuk ve sandalyeler, metal çerçeveli döşemeli koltuklar ve ahşap yatak odası mobilyalarını içermektedir. Meksika'nın ahşap ürün tüketiminin %70'i ithalata bağlıdır ve ithalat ağırlıklı olarak ABD, Şili, Brezilya, Kanada ve Çin'den gerçekleştirilmektedir.

H-VAC (Isıtma, Havalandırma ve İklimlendirme) Sektörü

Meksika iklimlendirme, su ısıtma ve soğutma ile ilgili parça ve ürünlerin üretimini ve inşaat, ev ve ulaşım için genel ısıtma ve soğutma ünitelerini kapsayan güçlü bir H-VAC sektörüne sahiptir. Birçoğu Meksika'nın çeşitli kümelerindeki Tier 1, 2 ve 3 şirketlerinden oluşan toplamda 600'den fazla şirket bu sektörde üretim yapmaktadır. Meksika'nın otomotiv, elektronik ve havacılık endüstrileri, altyapı ve işgücü uzmanlığını HVAC endüstrisine aktarmakta ve bu sayede Chihuahua, Tamaulipas, Nuevo León, Meksika Şehri, Coahuila, Querétaro ve Guanajuato gibi eyaletlerde HVAC üretimi yapılmaktadır.

ABD'de kullanılan H-VAC ünitelerinin yaklaşık %90'ı Meksika'da üretim operasyonları bulunan 7 büyük şirket (Carrier Corporation, Goodman Manufacturing Co., Rheem Manufacturing Company, Trane Inc., York International Corp., Lennox International Inc. ve Nortek Global) tarafından üretilmektedir. Havacılık ve otomotiv endüstrilerinin istikrarlı büyümesi ile ısıl işlem için endüstriyel fırınlara talep artmıştır. Vakum pompaları, havalandırma parçaları, yapısal sac kasalar, bakır veya alüminyum boru, ısı eşanjörleri, pompa, nihai ünitelere takılan kablolar gibi HVAC ürünleri ülkede üretilmektedir.

Ülkenin yıllık klima ihracatı 4 milyar ABD doları değerinde olup, Meksika bu alanda dünya çapında ilk 3 ihracatçı arasında yer almaktadır ve büyük kısmı ABD'ye gerçekleştirilen klima ihracatında son 5 yılda %41 büyüme kaydedilmiştir. ABD konut pazarı ile daha fazla gelişen

sektörde, enerji verimliliği yüksek ekipmanlar ile ev ve ofisler için havalandırma ekipmanlarına talep artmaktadır. 2022 yılında sektör 16,1 milyon ABD doları uluslararası doğrudan yatırım çekmiştir, bunun tamamına yakını ABD menşeli yatırımlardır.

Hizmetler

Meksika Turizm Bakanlığı verilerine göre 2022 yılında 38,3 milyon yabancı ziyaretçi ve 26,3 milyar ABD doları turizm geliri elde etmiştir. Turizm sektörü GSYİH'in %7,5'ini oluşturmuştur. Ülkeye gelen yabancı turistlerin %85'i yalnızca 6 destinasyonu (Cancun, Meksika Şehri, Playa del Carmen, Los Cabos, Puerto Vallarta ve Nuevo Vallarta) ziyaret etmektedir. ABD, Kanada, Kolombiya, Brezilya, Fransa, Arjantin, Birleşik Krallık ve İspanya Meksika'ya en fazla turist gönderen ülkelerdir. 2022 yılında turizm sektörü ülkenin aldığı toplam yabancı yatırımların %9,8'ini alarak 3,4 milyar ABD doları yabancı yatırım almıştır. En çok yatırım yapan ülkeler ABD (%84,1), Kanada (%21), Fransa (%6,8), Kolombiya (%5,1) ve Almanya (%1,1) olmuştur. En çok yatırım yapılan şehirler ise Baha California Sur (36,3), Nayarit (%17,5), San Luis Potosi (%27,4), Meksika Şehri (%9,9) ve Yucatan (%5,5) olmuştur.

Meksika'da tedavi masrafları ABD ve Kanada'nın yaklaşık yarısı kadar olduğundan özellikle diş tedavisi ve estetik ameliyatları için ABD ve Kanada'dan çok sayıda turist Meksika'ya gelmektedir. Meksika sağlık turizminde dünyada Tayland'dan sonra ikinci sırada ve diş tedavisine yönelik turizmde ise ilk sırada yer almaktadır.

İnşaat Sektörü

Meksika inşaat sektörü, pandemi sonrasında %15'lik daralmayla en çok küçülen üçüncü sektör olmakla birlikte, inşaat sektörü ülke GSYİH'sinin %3'ünü oluşturmaktadır. İnşaat sektörünün üretim değerinin %39'unu bayındırlık işleri ile ilgili olan inşaat mühendisliği işleri, %52'sini özel sektörün katılımını gösteren bina inşaatları ve %9,4'ünü özel inşaat işleri oluşturmaktadır. Eyaletlerin ekonomik faaliyetleri bakımından inşaat sektörünün payının en yüksek olduğu eyaletler Baja California Sur, Yucatán ve Sinaloa'dır.

Özel inşaat işlerinde karma işlevli binalar (perakende, kurumsal ve konut), şirket ofisleri, lojistik ve üretim merkezleri, alışveriş merkezleri, lüks konutlar, perakende mağazalar, sürdürülebilir yapı teknolojileri, sismik stabilizasyon ve yapı malzemeleri (alüminyum sac, levha ve şeritler; adi metallerden donanım ve tertibat; demir-çelikten çubuk, vida, cıvata, somun ve çiviler; cam; kontrplak; çatı ve zemin kaplamaları; ses ve ısı yalıtımı; HVAC ekipmanları; su arıtma sistemleri; kapı ve pencere sistemleri; hırdavat; bağlantı elemanları; armatür; aydınlatma) açısından potansiyel mevcuttur. Yeni konut inşaatları, konut yatırımlarının beşte birini oluşturmaktadır. Consorcio Ara, Gicsa, Frisa, Gigante Grupo Inmobiliario, Inmuebles Carso, ICA, Inmobiliaria Vinte, Thor Urbana Capital ve Acciona Parque Reforma en önemli inşaat şirketlerdir.

Son yıllarda Milli Savunma Bakanlığı (SEDENA)'nın ülkede yürütülen sivil inşaat ve altyapı projelerindeki etkinliğinin arttığı gözlenmektedir.

Meksika Devlet Başkanı tarafından Kasım 2019'da açıklanan toplam 42 milyar ABD doları değerindeki "2020-2024 Ulusal Altyapı Planı" kapsamında her yıl altyapı yatırımlarının %5 artırılmasının ve ekonominin her yıl %4 oranında büyümesinin hedeflendiği, özellikle ülkenin güneyindeki eyaletlerde ulaşım altyapısının ve ülke genelindeki karayolu altyapısının

geliştirileceği açıklanmıştır. Meksika'da halihazırda yürütülen 30 öncelikli proje (<https://www.gob.mx/proyectosyprogramasprioritarios>) içerisinde en önemli olanları 1.525 km'lik bir demiryolu hattının inşasını içeren milyarlarca Maya Treni, Felipe Ángeles Uluslararası Havaalanı, Olmeca Rafinerisi ve Isthmus Tehuantepec Koridoru projeleridir.

Ayrıca Hükümet özel sektörü temsilen İş Koordinasyon Konseyi (CCE) ile imzalanan "Ekonominin Yeniden Canlandırılması Anlaşması" çerçevesinde 05.10.2020 tarihinde "Birinci Yatırım Planı"nı ve 30.11.2020 tarihinde "İkinci Yatırım Planı"nı açıklamış olup; bu kapsamda da ülke genelinde yürütülen çeşitli altyapı projeleri de mevcuttur. Bu kapsamda, 2023 yılı Aralık ayında açılışının yapılması planlanan Tulum havalimanı inşaatı, ulusal hava sahasının güvenliğini ve gözetimini artıracak bir askeri hava üssü için de yer bulunacak olan Tulum'un yaklaşık 1.200 hektarlık güneydoğusunda yapılmaktadır. Aynı şekilde 2023 yılı Aralık ayında tamamlanması öngörülen Toluca şehrini Mexico City'ye bağlayan bir tren yolu inşaatı projesidir. Yenilenebilir enerji projelerine yapılan yatırımlardan da depolama tanklarının, ölçüm istasyonlarının ve erişim yollarının inşasını, gaz boru hatlarının döşenmesini ve iletişim tesisleri ile emniyet ve güvenlik sistemlerinin kurulumunu içeren Tuxpan'dan Coatzacoalcos'a Gaz Boru Hattı projesi de öne çıkmaktadır.

Meksika'da mevcut ihale Yasalarında 1)Ulusal kamu ihaleleri 2) Meksika'nın taraf olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları kapsamında yürütülen uluslararası kamu ihaleleri ve 3) Uluslararası açık kamu ihaleleri olmak üzere üç tür kamu ihalesi açılabilir. Ülkemiz firmalarının Meksika pazarına mal sunabilmesi için halihazırda en uygun yol, Meksika piyasasında faaliyette bulunan büyük firmalarla, anılan projeleri üstlenen yerel ortaklarla ve üçüncü ülkelerle işbirliği yapılmasıdır.

E-Ticaret

Yaklaşık 130 milyonluk bir nüfusa sahip olan Meksika'da 2022 yılında internet kullanımı %75,7 seviyesinde olup, Meksika'da e-ticaretin perakende ticaret içerisindeki payı yaklaşık %17,2 düzeyindedir.

2022 yılında 64 milyon Meksikalı e-ticaret kullanıcısı olmakla birlikte, kolaylaştırılmış lojistik ve artan dijital okuryazarlıkla 2025 yılına kadar 77 milyondan fazla e-ticaret kullanıcısı olacağı öngörülmektedir. Kişi başına düşen yıllık çevrim içi tüketim miktarı ise 572 ABD doları seviyesindedir. E-ticaret satışları üzerinden yapılan hesaplama göre, Meksika'da, 2022 yılı e-ticaret geliri 38 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Statista verilerine göre 2027 yılında ise ticari gelirin 86 milyar ABD dolarına ulaşması beklenmektedir.

Ülkedeki en önemli pazar yerleri; [Mercadolibre.com.mx](https://www.mercadolibre.com.mx), [Amazon.com.mx](https://www.amazon.com.mx), [Walmart.com.mx](https://www.walmart.com.mx), [Coppel.com](https://www.coppel.com), [Liverpool.com.mx](https://www.liverpool.com.mx) ve [shein.com.mx](https://www.shein.com.mx)'dir. Meksika'da özellikle Noel dönemi, Kara Cuma, Anneler günü, Hot Sale gibi özel gün ve haftalarda çevrim içi alışveriş önemli miktarda artış göstermektedir. Ülkede 2011 yılından itibaren Kasım aylarında düzenlenmekte olan El Buen Fin de Semana isimli ulusal alışveriş festivali ülkede çevrim içi alışverişin artış gösterdiği diğer önemli bir dönemdir.

Meksika'da gümrük süreci tüm ithalat ve ihracat malları için aynı olup, elektronik ihracat gönderileri için gümrük sürecinde kolaylaştırıcı bir işlem yoktur. Meksika'da geçerli gümrük muafiyeti 50 ABD dolarıdır. KDV muafiyeti ise yoktur. 50 -117 ABD doları arasında değere sahip

mallardan ithalat sırasında %17 genel bir oran tahsil edilir. 117-1.000 ABD doları arasında değere sahip mallar %19, 1.000 ABD doları üzerindeki mallar ise % 25 oranında ücretlendirilir.

Dijital cüzdanlarda ülkede PayPal ülkede lider durumdadır. PayPal'ı Google Pay, Mercado Pago, PayU, Conekta, Open Pay, Pagamobil, Broxel, Pago Fácil, Stripe, CoDi (Digital Collections) takip etmektedir. Banka kartları ve kişisel kredi kartları tercih edilen ödeme yöntemleridir. Bununla birlikte, birçok çevrim içi perakendeci marketlerde nakit ödeme gibi ödeme alternatifleri sunmaktadır. Ülkede kullanılan "DHL, Estafeta, UPS, Red Pack, Fedex, Castores, Cubbo, Estrella Blanca, Flecha Amarilla, Logisfashion, MexPost, Tres Guerras" hızlı kargo çözümleridir.

Madencilik

GSYİH'nin %3'ünü ve imalat sanayinin %8'ini oluşturan ve 2,6 milyon kişinin istihdam edildiği madencilik sektöründe faaliyet gösteren 179 yabancı şirketin 125'i Kanada sermayelidir. Meksika dünyanın en büyük gümüş üreticisi ve ihracatçısı; altın, çinko, sodyum, sülfat ve bakır gibi 17 farklı mineralin ise dünyada ilk 10 üreticisi arasındadır.

2020 yılı itibarıyla sektörün üretim değeri 11 milyar ABD doları, sektörün yıllık ortalama büyüme oranı ise %1-1,5 arasındadır. Dünyanın en büyük bakır üreticisi olan Grupo Mexico, Met-Mex Peñoles ve Fresnillo PLC, Newmont, Alamos Gold, Southern Copper ve Industrias Peñoles ülkedeki en büyük üreticilerdir. Sektörde 9600 Meksikalı şirket faaliyet göstermektedir. Meksika, Peru ile birlikte Latin Amerika'da madencilik kültürü gelişmiş iki ülkeden biridir. Meksika Madencilik Odası (CAMIMEX) sektörde faaliyet gösteren işletmelerin yaklaşık %90'ını kapsayan en büyük meslek kuruluşudur.

Ülkenin %70'inde madencilik potansiyeli mevcut olup, yalnızca %30'u keşfedilmiştir. Ülkenin merkez ve kuzey eyaletleri ağırlıklı olmak üzere toplam 24 eyalette madencilik faaliyeti mevcuttur. Sektörün dış ticareti toplamda yıllık 474.000 ton civarındadır. Genel olarak 1970'lerin teknolojileri kullanılmaktadır ve teknolojik gelişime ihtiyaç bulunmaktadır.

Meksika'nın madencilik üretiminin yarısı değerli metallerin çıkarılmasına, %36'sı demir dışı ürünlere, %7'si metalurji ürünlerine ve %6'sı metal dışı cevherlere yöneliktir. Sektörün 2022 yılı ihracatı 19,1 milyar ABD doları, ithalatı ise 4,1 milyar ABD dolarıdır ve ithalatın yarısı ABD'den gerçekleştirilmektedir. Madencilik sektörü, 2021 yılında turizm ve tarım sektörünü geride bırakarak, otomotiv sanayi, elektrikli ve elektronik eşya ve makine sanayi, finansal transferler ve petrol ihracatının ardından ülkeye döviz kazandırıcı olarak beşinci sırada yer almıştır.

1,7 milyon ton lityum rezervi ile dünyada 10'uncu sırada yer alan Meksika'nın Sonora, Puebla ve Jalisco eyaletlerinde lityum yatakları bulunmaktadır. Madencilik sektöründe maden arama hizmetleri, yazılım, keşif teknolojileri ve madencilik ekipmanlarında potansiyel mevcuttur.

Hükümet 2024 yılına kadar 2,8 milyon varil petrol eşdeğeri (BOE) ulusal üretimine ulaşmayı hedeflemektedir. Devlete ait petrol şirketi PEMEX, Meksika'daki yaklaşık 500 petrol sahasının 396'sına sahiptir. Meksika yaklaşık 18.800 km doğal gaz boru hattına sahiptir ve önemli miktarda doğal gaz kaynaklarına sahip olmasına rağmen ulusal üretimin yeterli olmaması

sebebiyle ABD'den boru hattı ile doğal gaz ithal etmektedir. Doğal gaz taşıma, depolama ve dağıtım ağının geliştirilmesi açısından fırsatlar mevcuttur.

Meksika madencilik sektörü hakkında detaylı bilgi için (<https://www.gob.mx/se/documentos/manual-del-inversionista-en-el-sector-minero-mexicano?state=published>) internet adresinin incelenmesinde fayda görülmektedir.

Enerji

Meksika'da enerji ihtiyacını %49,1 ile doğal gaz ve kondensatlarından, %36,3 ile ham petrol ve petrol ürünlerinden, %9,7 ile yenilenebilir enerjiden ve %3'lük payla kömür ve türevlerinden elde etmektedir. Enerji tüketimi en çok %38,9 ile ulaşım, %32,3 ile sanayi sektörü, %24,5 ile konut sektörü %4,2 ile tarım sektöründe gerçekleşmektedir.

Meksika Hükümetinin Enerji Geliştirme Planı'na göre Meksika'da üretilen elektriğin üçte biri rüzgar, güneş fotovoltaik, biyoenerji, verimli kojenerasyon, jeotermal, hidroelektrik ve nükleer enerji gibi temiz enerji kaynaklarından elde edilmektedir. Meksika'nın Genel İklim Değişikliği Yasası, 2024 yılına kadar ülkede üretilen elektriğin %35'inin temiz enerji kaynaklarından üretilmesini hedeflemektedir.

Meksika enerji sektörü hakkında detaylı bilgi için (<https://www.gob.mx/sener/es/articulos/balance-nacional-de-energia-296106?idiom=es>) internet adresinin incelenmesinde fayda görülmektedir.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Meksika'da kadın ve erkekler arasındaki selamlaşma genellikle sıcakkanlı ve arkadaşçadır. Meksikalı bir kadınla tanıştırdığınızda hafifçe eğilebilir ve elini uzatırsa tokalaşabilirsiniz. Erkekler genellikle tokalaşırken hafifçe birbirlerinin koluna ve sırtına dokunur. Kadınlar ise samimiyet derecesine göre birbirlerine hafifçe sarılır ve yanaktan öpebilir.

Meksikalılar baba ve anne soyadı olmak üzere iki soyadına sahip olup; muhatabın tercih ettiği ismin veya bilinmiyorsa bütün isimlerin kullanılması; Meksikalı muhataplara unvanları (Ingeniero=Mühendis, Abogado=Avukat, Profesor=Profesör, Doctor=Doktor, Licenciado=Üniversite Mezunu, Señor=Bay, Señora=Bayan gibi) ve soyadları ile hitap edilmesi önerilir.

Meksika iş kültüründe sağlam ve uzun vadeli bir ilişki kurulabilmesi için, güven ve arkadaşlık ilişkisi esasıyla hareket edilmesi, görüşmelerin içten ve saygılı bir şekilde yürütülmesi gerekir. Meksikalılar çoğunlukla acele etmekten ve acele ettirilmekten hoşlanmazlar. İş insanları da genellikle rahat ve yavaş hareket ettiğinden sabırlı olmak, güçlü referanslar ve bağlantılar aracılığıyla temas kurmak, mümkün olduğunca yüz yüze görüşmek ve takipte ısrar dengesini iyi kurabilmek önemlidir.

Meksika iş kültüründe olumsuz yanıt vermek hoş karşılanmadığı ve Meksikalılar doğrudan "hayır" yanıtı vermekten çekindikleri için, olumsuz yanıt verilmesi gerektiği durumlarda çoğunlukla verilecek yanıt "mañana" diyerek erteleme, yanıt vermeme veya ilk etapta olumlu yanıt vererek geçiştirme eğilimindedirler. Meksikalılar ile iş yaparken, süreç uzasa dahi duygusal/fevri tepki verilmemesi önerilir, zira gerginlik sonuç vermek bir yana ters tepme olasılığını artıracaktır.

Meksika'da serbest piyasa koşulları geçerli olmakla beraber, ekonomide oligarşik bir yapı söz konusudur ve belirli çevrelerde herkes birbirini tanımaktadır veya birbirleriyle aile bağlarına sahiptir. Dolayısıyla bu bağlamda da ilişkilerde dikkatli olmak gerekebilir.

Çalışma günleri genellikle Pazartesi-Cuma günleri arasındadır. İş görüşmeleri için en az üç hafta önceden randevu talep etmek ve bir hafta kala randevuyu teyit etmek faydalı olacaktır. Üst düzey bir kişi ile görüşmek için sekreter veya daha alt düzeydeki çalışanlar ile iletişime geçmek gerekebileceğinden, bu çalışanlarla iyi iletişim kurulması kilit bir unsurdur.

Büyük şirketler ve resmi kurumlar ile yapılacak görüşmeler genellikle kararlaştırılan saatte başlar. Meksikalı muhatapların yarım saate varan gecikmeleri normal karşılanabilmekte birlikte, yabancıların görüşmeye zamanında gelmesi beklenir. Sosyal etkinliklere ise çok erken gidilmemesi önerilir.

İş görüşmelerinde çoğunlukla resmi kıyafet giyilmesi; temiz, özenli, şık ve stil sahibi bir görünüm tercih edilmesi önerilir. İyi eğitilmiş kişiler ve üst düzey yöneticiler çoğunlukla İngilizce bilmelerine rağmen, iş görüşmelerinin İspanyolca dilinde yürütülmesi tercih edilir.

Yabancıların İspanyolca konuşmaya çaba göstermesi ve Meksika kültürü ile ilgilenmesi takdirle karşılanır. İş görüşmelerine başlamadan önce 10-15 dakika aile, sosyal konular, spor veya güncel olaylar hakkında sohbet edilmesi; ikramların geri çevrilmemesi; İspanyolca olarak düzenlenen kartvizitlerin sunulması önemlidir.

İş görüşmeleri yavaş ilerleyebilir ve uzun sürebilir. Meksikalılar akşam yemeğini daha özel gördüğünden iş görüşmeleri için öğle yemeği daha uygundur. Öğlen saat 13:00-14:00 saatlerinde başlayan ve iş görüşülürse 3-4 saat sürebilen öğle yemekleri, kişisel ilişkilerin geliştirilmesine imkan verdiği için tercih edilir. Yemekte davet sahibinin yemeğe başlaması beklenmelidir. Bu uzun öğle yemeklerinde tekila ikramı yaygındır. Meksikalıların kültürümüze aşına olmaması sebebiyle, yemeklerde helal olmayan unsurlara dikkat etmek gerekebilir.

Eğer davete karşılık verilmek istenirse, davet edilenin de daha sonra davet sahibini ağırlaması uygun olacaktır. Meksika'da ülkemizde olduğu gibi aile bağları güçlü olduğundan, iş ilişkisinin sağlaştırılması sürecinde ilgili firma sahiplerinin ülkemize davet edilmesi usulü, hatta samimiyet derecesi arttıkça ailece ağırlama usulü de geçerli olabilir.

Görüşme esnasında önerilerinizin Meksika toplumuna sağlayacağı faydaya, ürünün veya hizmetin kalitesine vurgu yapmak olumlu etki bırakır. Kararlar çoğunlukla en üst yönetici tarafından alınır. E-posta, telefon veya mesajlaşma uygulamaları ile iletişim kurulması tercih edilir. Alınan kararların ise en nihayetinde yazılı hale getirilmesi önerilir.

İş görüşmelerinde hediye verilmesi yaygın bir davranış olmayıp, samimiyet fazla değilse kişisel veya pahalı hediyeler vermekten kaçınılmalıdır. Ev davetlerine çiçek, çikolata, içecek veya kendi ülkenizden bir hediyelik eşya ile gidilmesi kibar bir davranıştır. Ölümü simgeleyen sarı kadife çiçeğinin ve kırmızı çiçeklerin tercih edilmemesi önerilir.

Meksika kültüründe genel olarak sınıfsal statü, marka merakı, misafirperverlik, aile bağları ve kadercilik yaygındır. Milli kimlikleri ve ülkeleri ile gurur duyan Meksikalılar kendilerini aynı zamanda Kuzey Amerika'nın bir parçası olarak gördükleri için, Meksikalılar ile görüşürken "ABD"den "Amerika" olarak bahsetmemek gerekir.

Bankacılık sistemi ve süreçleri, kanuni zorunluluklar ve kara para aklama vakalarından dolayı ağır aksak ilerlemektedir. Ayrıca ülkeye girişte gümrükte sorunlar yaşanabilmektedir.

Meksika'ya seyahat edilmesi durumunda ülkeye girişte sorun yaşanmamasını teminen; davet mektubu, uygun vize türü, otel rezervasyonu, dönüş bileti gibi ilgili bütün evrakların mutlaka hazır bulundurulması önerilmektedir.

Para Kullanımı

Meksika'nın resmi para birimi Meksika pesosudur (Mexican peso, MXN). Döviz bürolarında yüksek miktarda para bozdurulması ve taşınması güvenlik açısından tavsiye edilmemekte olup, havaalanlarındaki döviz ofislerinde para bozdurularak ihtiyacın üzerindeki paranın otellerdeki kasalarda saklanması önerilmektedir.

Meksika’da kredi kartı sahipliği düşük olup, banka işlemlerinde çek yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

Meksika’da resmi tatil günleri ile ilgili bilgiye T.C. Meksika Büyükelçiliğimizin (<http://meksika.be.mfa.gov.tr/Mission>) internet adresinden ulaşılabilir. Özel şirketler için genel olarak mesai saati Pazartesi-Cuma günleri saat 09:00-18:00-19:00 arasında olup, öğle yemeği molası genellikle 13:00-15:00 saatleri arasında verilmektedir.

Yerel Saat

Meksika ile Türkiye arasındaki saat farkı Kasım-Nisan ayları arasında -8 saat (yaz saati uygulaması nedeniyle yılın bazı dönemlerinde -9) saat olup, eyaletlere göre saat farkları mevcuttur. Konu ile ilgili detaylı bilgi <http://www.worldtimezone.com/time-mexico12.php> adresinden edinilebilir.

Meksika Yerel Saat ve Zaman Tablosu

Pasifik Zamanı	GMT -8:00 veya -7:00
Dağ Zamanı	GMT -7:00 veya -6:00
Merkezi Zaman	GMT -6:00 veya -5:00

Kaynak: <https://www.timeanddate.com/time/zone/mexico>

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Meksika’da tüzel kişilik çeşitleri Ticari Organizasyonlar Genel Kanunu (Ley General de Organizaciones Mercantiles)’nda düzenlenmiştir. Buna göre, Meksika’da bulunan tüzel kişilik türleri aşağıda belirtilmektedir:

- S.A. de C.V. – Değişken Sermayeli Anonim Şirket (Sociedad Anónima de Capital Variable)
- S. de R.L. de C.V. – Değişken Sermayeli Limited Şirket (Sociedad de Responsabilidad Limitada de Capital Variable)
- S.A.P.I. – Yatırım Teşvik Şirketi (Sociedad Anónima Promotora de Inversión)
- S.A.S. – Basitleştirilmiş Anonim Şirket (Sociedad por Acciones Simplificada)
- S.N.C. – Kolektif Şirket (Sociedad en Nombre Colectivo)
- S.C.S. – Basit Ortaklı Komandit Şirket (Sociedad en Comandita Simple)
- S.C.A. – Çok Hisseli Komandit Şirket (Sociedad en Comandita por Acciones)
- S.C. – Kooperatif Şirketi (Sociedad Cooperativa)

İsim	Asgari		Sermaye Temsilcileri	Hissedarların yükümlülükleri	Yasal yönetim şekilleri
	Hissedarlar	Sermaye			
Basit Ortaklı Komandit Şirket - Sociedad en Comandita Simple (S.C.S.) <i>Society in Simple Partnership</i>	Bir veya daha fazla ortak	Yasal minimum değer yoktur	Sosyal Paylar (Partes Sociales <i>Social Portions</i>)	Hissedarların sınırsız sorumlulukları ve ortak borç yükümlülükleri olmalı ve ek olarak, sadece katkıları kadar sorumlulukları olan ortaklara karşı sorumluluk sahibidirler.	Hissedarlar (komanditer ortaklar) şirket yönetimini üstlenemezler.
Limited Şirket- Sociedad de Responsabilidad Limitada (S. de R.L.) <i>Limited Liability Society</i>	50’den fazla ortak olamaz	\$3,000.00	Sosyal Paylar (Partes Sociales <i>Social Portions</i>)	Sadece kendi katkılarının ödemesi	Bir veya daha fazla yönetici, ortak ya da olmayanlardan seçilebilir.
Çok Hisseli Komandit Şirket - Sociedad en Comandita por Acciones (S.C.A.) <i>Society in Partnership by Shares</i>	Bir veya daha fazla ortak	Yasal minimum değer yoktur	Hisse Senetleri (Shares)	Basit ortaklı komandit şirket ile aynıdır.	Basit ortaklı komandit şirket ile aynıdır.
Kooperatif Şirketi- Sociedad	5 ortak	Ortaklardan katkılar,	Şirket faaliyetleri	Ortakların sosyal ve ekonomik	Genel Kurul tarafından

Cooperativa (S.C) <i>Cooperative Society</i>		bağışlar ve şirket kazançları	ile (by the operations of the society)	gelişimlerini sağlayarak kazançları orantılı olarak paylaşmak	dizayn edilen, Genel Kurul Yönetim Kurulu, Gözetim Kurulu ve diğer komiteler
---	--	-------------------------------	--	---	--

Yabancı bir şirket, Meksika’da alternatif olarak bir şube (sucursal) de açabilir. Şube, vergi yükümlülüğü ve yerel mahkemelere erişim dahil olmak üzere diğer şirketler ile benzer hak ve sorumluluklara sahiptir, ancak Ulusal Dış Yatırım Komisyonu (CNIE)’nin onayı gereklidir.

Meksika Şirket Türleri ve Sermaye Gereklilikleri

Çoğu yasal kuruluş “Değişken Sermaye” (Capital Variable) eklemesi yapabilir, dolayısıyla Şirket Kuruluş Belgesini (Acta Constitutive) değiştirmeksizin, şirket sermayesini artırıp azaltabilir. Buna ek olarak, Anonim Şirketler (Sociedad Anónima), Meksika borsasında yer alacak ise kanunen “Sociedad Anónima Bursátil” ismini almalıdır.

Sosyal Kısımları (Partes Sociales) bulunan şirketler, ortaklık yapıları bakımından farklıdır. Diğer şirketlerde ortaklar büyük oranda hisselerini serbestçe ticari olarak yönetebilirken, bu tip şirketlerin ortakları ticari olarak kullanabilecekleri değerli kağıtlar almazlar. Eğer ortak hissesini satmak ister ise, diğer ortakların onayını almak zorundadır.

Şirket Kurma Prosedürü

Meksika Ekonomi Bakanlığı ve Meksika Yabancı Yatırım Kanunu’na göre, Meksika’da şirket kurulması için Meksika Ekonomi Bakanlığı’ndan izin alınması gerekmekte olup; bu aşamada Kuruluş Belgelerinden ve Kamu Ticaret Sicilindeki Noterlik Yetkilendirilmesinden ve Tescilinden sorumlu olacak bir Noter ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir. Şirket kuruluşu için gerekli belgeler aşağıda yer almaktadır:

-Aşağıdakileri içeren yazılı talebin aslı ve kopyası: Talepte bulunan yabancı tüzel kişinin adı; yasal temsilcinin adı; bildirimleri almak için adres; (varsa) başvuru sahibi adına bu bildirimleri alabilecek kişilerin adı; şirket kurma talebinin gerekçeleri; şirketin Meksika’da gerçekleştirmeyi hedeflediği faaliyetle ilgili ayrıntı; talebin yeri ve tarihi; yasal temsilcinin veya yabancı tüzel kişi adına hareket eden kişilerin imzası. Şirket kurma talebinde, Meksika’daki şubenin olası adresinin yanı sıra, yabancı şirketin Meksika’daki yasal temsilcisi olarak hareket eden ve yetkilendirmeyi gerçekleştiren kişiden farklı olabilecek kişinin isimleri de belirtilecektir. Talepte bu bilgilerin eksik olması ve yetkinin verilmesi halinde yabancı yatırımcılar, yetkinin verilmesini takip eden 20 iş günü içinde bunu beyan etmelidir.

-Başvuru sahibi adına hareket eden kişi lehine Noter huzurunda verilmiş Vekaletname. Bu vekâletname yurt dışında verilmiş ise tasdikli veya apostilli, İspanyolca dışında bir dilde yazılmış ise yeminli tercüman tarafından İspanyolca diline tercüme edilmiş olması gerekmektedir. Belgenin tam metni, apostil dahil olmak üzere tercüme edilmelidir. Vekaletname’nin aynı anda İspanyolca ve diğer dillerde yazılması durumunda, İspanyolca dışındaki dillerde yazılmış bölümlerin tercümesi gereklidir.

-Ticaret Sicillerindeki tescil belgeleri gibi yabancı tüzel kişiliğin kuruluşunun kaydedildiği tapu, ana sözleşme, sertifika veya diğer belgeler. Bu belgeler tasdikli veya apostilli olmalı ve gerektiğinde yeminli tercüman tarafından İspanyolca diline tercüme edilmelidir.

-Mevcut tüzük, yani yabancı tüzel kişiliği yöneten kurallar. Yönetmelikler tasdikli veya apostilli olmalı ve yeminli tercüman tarafından tercüme edilmelidir.

-Toplam 94,28 ABD doları tutarındaki vergi ödeme makbuzu. [Vergilerin ödenmesi Bölümüne bakınız].

-Diğer belgeler. Yabancı tüzel kişi ticaret unvanını değiştirmiş, birleşmiş veya iç tüzüklerinde herhangi bir değişikliğe uğramışsa, bu değişiklikleri detaylandıran belgelerin aslını ve örneğini ibraz etmek zorundadır. Aynı şekilde, bu belgeler tasdikli veya apostilli olacak ve gerektiğinde yeminli tercüman tarafından tercüme edilecektir.

Vergilerin ödenmesi

Federal Haklar Yasası'nın 72. Maddesi Bölüm V, ödenecek vergileri 94,28 ABD doları olarak belirlemektedir. Ödeme, "e5cinco" sistemi aracılığıyla gerçekleştirilir: (http://www.e5cinco.economia.gob.mx/swb/es/e5cinco/listadetrmites_servicios)

Karar alındıktan sonra, şirket Meksika Yabancı Yatırım Yasası'nın 32. maddesi uyarınca Ulusal Yabancı Yatırım Siciline kayıt yaptırmalıdır. Kayıt, şirketin kuruluş tarihinden veya yabancı yatırım katılımından itibaren 40 iş günü içinde yapılmalıdır.

Sürece ilişkin detaylı bilgi; Ekonomi Bakanlığı tarafından İngilizce olarak yayınlanan "Meksika Cumhuriyeti'nde yabancı tüzel kişiliklerin kuruluş tüzüğünü Ticaret Sicili Siciline kaydetme yetkisi" adlı belgede

(https://rpc.economia.gob.mx/siger2/xhtml/login/login.xhtml?jsessionid=pUXIM7idRETSf_KU4UdzqY7xLeu_V5xUR9YGv54K_RBvFdtL_Wuk!-1360061565) ve Ekonomi Bakanlığı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Bölümünde (<https://www.gob.mx/se/acciones-y-programas/competitividad-y-normatividad-inversion-extranjera-directa?state=published>) mevcuttur.

Konu ile ilgili olası sorular için Ekonomi Bakanlığı Ulusal Yabancı Yatırım Komisyonu ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir:

Yetkili Kişi: Karla Fiorella MINUTTI PÉREZ E-posta: karla.minutti@economia.gob.mx Tel: 0052 55 5229 6100 (Dahili 33402)

Konu ile ilgili olarak aşağıdaki kaynakların da incelenmesi tavsiye edilmektedir:

- Yabancı Yatırım Ulusal Kaydı (<https://rnie.economia.gob.mx/RNIE/faces/quienessomos.xhtml>)
- Meksika Yabancı Yatırım Yasası (http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/44_150618.pdf)
- Invest in Mexico (<https://www.economia.gob.mx/invest-in-mx/>)
- Sıkça Sorulan Sorular (<https://sajie.economia.gob.mx/SAJIE/preguntas.html>)

Meksika'da şirket kurma ve iş yapma hakkında detaylı bilgi için, Dünya Bankası tarafından hazırlanan "Doing Business Mexico" raporunun (<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/mexico/MEX.pdf>) internet adresinden incelenmesi tavsiye edilmektedir.

Şirket Kuruluş Belgeleri Kaydı

Şirket kuruluş belgeleri, Belediyelerdeki “Mal ve Ticaret Resmi Sicili”ne (Registro Público de la Propiedad y el Comercio) kayıt edilmelidir. Maliyetler şirket sermayesi ve her bir belediyeye göre değişiklik göstermektedir. Bu aşamadan sonra prosedürler şirketin içinde bulunduğu sektöre, çalışan sayısına ve faaliyet yerine göre değişiklik göstermektedir.

Meksika Hükümetine ait Dijital İşletme Bilgi Sistemi (Sistema de Información Empresarial Mexicano Digital- SIEM), iş kurulumu için gerekli olan prosedürler konusunda girişimcileri bilgilendirmektedir. Sadece sisteme işin içeriği ve yeri hakkında bilgi girilmesi gerekmektedir.

Bölgesel Etki Yönetmeliği (Dictamen de Impacto Regional)

Bu işlem Belediyenin “İşletme İlgi Merkezi” (Centro de Atención Empresarial) bölümünde gerçekleştirilir. 15 iş günü içerisinde yanıt alınan başvurunun geçerlilik süresi 1 yıl olup, maliyet her bir belediyeye göre farklılık göstermektedir. Bu prosedüre göre, şirketin tesislerini kuracağı alan 300 metrekarenin üzerinde olduğu takdirde arsa kullanım izni alımı gerekmektedir.

Arsa Kullanım İzinleri (Factibilidades de Uso Específico del Suelo)

Ticaret ve üretim gibi amaçlar ile arsa kullanımı yetkisidir. Söz konusu işlem Belediyenin “işlemler Bölge Müdürlüğü”nde yapılmakta olup, 8-12 iş günü içinde yanıt alınan bu izin süresizdir ve 10 günlük asgari ücret tutarında maliyeti bulunmaktadır.

Çevresel Etki İzni (Autorización de Impacto Ambiental)

Endüstrinin çevresel etkilerini değerlendiren bir prosedürdür. Risk değerlendirmesi, hazırlık raporu ya da çevresel etki çalışması şeklinde olabilmekte ve yetkililer bunlardan hangisinin gerekli olduğuna karar vermektedir. Süresi ve maliyeti değişkenlik göstermektedir. Bu izin belediyenin “İşletme İlgi Merkezi”nden temin edilebilir.

Onay (Visto Bueno)

Eyaletten izin almanın gerekli olduğu durumlar hariç, Belediyeden tesislerin onayı gerekmektedir. Belediyenin “İşletme İlgi Merkezi”nden temin edilen ve 8-12 gün arası bir süre içinde yanıt alınabilen başvuru, bir yıl süre ile geçerli olup, ücretsizdir.

Su, Atık Su ve Temizlik İşleri Kuralları (Dictamen de Factibilidad de Servicios de Agua Potable y Saneamiento)

Tesislerde şebeke suyunun bulunup bulunmayacağı, atık suya erişim ve temizlik işleri konularında kuralların kararlaştırılması gereklidir. Eyalet Su Komitesi’nden temin edilebilen başvuruya 15 iş günü içinde yanıt alınabilir. Belge ücretsiz ve süresizdir.

Belediye İzni (Licencia de Funcionamiento Municipal)

Faaliyete geçebilmek için Belediyeden izin gereklidir. Belediyenin “İşletme İlgi Merkezi”nden 8 ila 15 gün içinde alınan belge, 1 yıl süre ile geçerli olup ücret işletme faaliyet alanına göre değişiklik göstermektedir. Bu aşamada şirket faaliyetlerine başlayabilir ancak bu hükmet ile ilgili işlemlerin tamamlandığı anlamına gelmemektedir. Çalışan var ise sosyal güvenlik kayıtlarının da yapılması gerekmektedir.

Çalışan Sosyal Güvenlik Kaydı (Registro Empresarial Ante el IMSS)

Eğer şirkette çalışan var ise, çalışanların sosyal güvenlik haklarından faydalanacağını garanti etmek amacı ile hükümet, şirket kaydının yapılmasını talep eder. Bu kayıt çevrim içi (online) olarak başlatılabilir ve Meksika Sosyal Güvenlik Enstitüsü'nde (Instituto Mexicano del Seguro Social- IMSS) tamamlanır. İşlemin kendisi ücretsiz olup, firmanın çalışanlarına zorunlu haklarının ödenmesini sağlar.

Sigorta

Meksika sigorta mevzuatında çoğu ülkede olduğu gibi işletmeler için sigorta türleri zorunlu ve isteğe bağlı olarak ayrılmıştır. Zorunlu sigortalar işletmenin türüne ve faaliyet alanına göre değişmektedir:

- Sivil Sorumluluk Sigortası (Seguro de Responsabilidad Civil): Yapılan faaliyette oluşabilecek herhangi bir kamu zararını karşılamaktadır. Temel olarak mesleki faaliyetleri etkilemekle birlikte belirli işler için bu sigortayı zorunlu kılan bir düzenleme olmasa bile, bu tür bir sigortaya ihtiyaç duyulması mümkündür.
- 10 Yıllık Sigorta (Seguro Decenal): İnşaat sektöründe faaliyet gösteren firmalar için yasal olarak zorunlu bir sigorta türü olup, yeni bir yapıda 10 yıl boyunca oluşabilecek hasar, eksiklik veya üretim hatasının telafi edilebilmesini sağlamaktadır.
- Araç Sigortası (Seguro Vehicular): Ticari faaliyetlerde kullanılan araçların hasara karşı garanti altına alınması zorunludur.
- Zorunlu olmayan fakat yapılması tavsiye edilen bir sigorta türü ise Çoklu Risk Sigortası (Seguro de Multirriesgo)'dir. Söz konusu sigorta ile yangın, su baskını, hırsızlık, doğal afet, elektronik cihazların elektrik akımı dolayısı ile hasar görmesi ve üçüncü şahıslara zararlar kapsamaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Meksika'da bankacılık mevzuatı Kredi Kurumları Yasası (Ley de Instituciones de Crédito) ile belirlenmiş olup, Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı (Secretaría de Hacienda y Crédito Público, <http://www.shcp.gob.mx/>) ile Ulusal Bankacılık ve Değerler Komisyonu (Comisión Nacional Bancaria y Valores, <https://www.gob.mx/cnbv>) tarafından düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra Meksika'da bankacılık alanında aşağıda belirtilen kurumlar da farklı yetkilere sahiptir:

- Meksika Merkez Bankası (Banco de México, BANXICO) <https://www.banxico.org.mx/>
- Ulusal Finans Hizmetleri Kullanıcılarını Koruma ve Savunma Komisyonu (Comisión Nacional para la Protección y Defensa de los Usuarios de Servicios Financieros, CONDUSEF) <https://www.condusef.gob.mx/>
- Ulusal Sigorta ve Finans Komisyonu (Comisión Nacional de Seguros y Finanzas, CNSF) <https://www.gob.mx/cnsf>
- Banka Tasarruflarını Koruma Kurumu (Instituto para la Protección al Ahorro Bancario, IPAB) <https://www.gob.mx/ipab>
- Ulusal Emeklilik Tasarruf Sistemi Komisyonu (Comisión Nacional del Sistema de Ahorro para el Retiro, CONSAR) <http://www.consar.gob.mx/>

Meksika'nın ticari bankaları mevduat hesapları, tüketici kredileri, ticari krediler, kurumsal finansman, yatırım fonları ile döviz ve para piyasası işlemleri gibi hizmetleri sunmaktadır.

Sektörde faaliyet gösteren 7 büyük banka (BBVA Bancomer, CitiBanamex, Santander, Banorte, HSBC, Inbursa ve Scotia Bank) toplam mal varlıkları bazında pazar payının %78'ini kontrol etmektedir. Meksika'nın ticari bankacılık sektörü dış rekabete açıktır. Banorte hariç hemen hemen tüm büyük bankalar İspanya, Kanada, ABD ve İngiltere menşeli yabancı şirketlere aittir.

Meksika'da bankacılık sektörünü temsil eden Meksika Bankalar Birliği (Asociación de Bancos de México, ABM, A.C.) 1928 yılında kurulmuş olup halihazırda ülkedeki 50 bankacılık kurumunu temsil etmektedir.

Meksika'da 2019 yılı itibarıyla yaklaşık 515 finansal teknoloji (Fintech) firması bulunmakta, anılan firmalar genel anlamda ödeme, yurt dışı işçi dövizleri, borç verme, kurumsal ve kişisel finans yönetimi, kaynak toplama, mevduat yönetimi, sigorta, finansal eğitim ve tasarruf, kredi puanlama ve dolandırıcılığın engellenmesi konularında hizmet vermektedir.

Ülkede 7 adet Kalkınma Bankası bulunmakla birlikte en önemlileri Ulusal Finans (Nacional Financiera, Nafinsa) ve Ulusal Dış Ticaret Bankası (Banco Nacional de Comercio Exterior, Bancomext)'dir. Anılan kurumlar kredi birlikleri, tasarruf ve borç fonları, leasing ve faktöring gibi diğer kredi kurumları aracılığı ile borç vermektedir.

Banka olmayan Çok Amaçlı Finansal Birlikler (Sociedades Financieras de Objeto Múltiple, SOFOM)'e döviz büroları, kredi birlikleri, leasing ve faktöring firmaları ile çok amaçlı finansal kaynak sağlayan kurumlar örnek verilebilmektedir. Banka olmayan kurumlar düzenlenmiş ve düzenlenmemiş olarak ikiye ayrılmaktadır. Anılan kurumlar Ulusal Finans Hizmetleri Kullanıcılarını Koruma ve Savunma Komisyonu (CONDUSEF) ile bilgi paylaşmak ve müşterileri hakkında en az bir kredi bürosuna bilgi vermek zorundadır.

Ulusal Dış Ticaret Bankası (BANCOMEXT) uluslararası ticareti kolaylaştırmak için Meksikalı ithalatçı ve ihracatçı şirketlere veya kamu şirketlerine akreditif mektubu vermektedir.

Akreditif mektubu çeşitleri:

- İthalat / Yurt İçi Akreditif Mektubu (Carta de crédito de Importación/Doméstica)
- İhracat Akreditif Mektubu (Carta de crédito de Exportación)
- Stand-by Akreditif Mektubu (Carta de crédito Stand-by)
- İlk Gereksinim Garantileri (Garantías a Primer Requerimiento)

Stand-by akreditif mektubu pazarlık yapılabilir şartlara sahip ticaret, finans veya hizmet şartlarının yerine getirilmemesi durumunda kullanılmaktadır. İlk Gereksinim Garantileri ise şirketlerin ihalelere veya uluslararası kamu ihalelerine katılımını teminen verilmektedir.

Meksika'da bankacılık sistemi ve süreçleri, genel olarak kanuni zorunluluklar ve kara para aklama vakalarından dolayı ağır aksak ilerlemektedir. Nüfusun yaklaşık olarak sadece %40'lık bir kısmının bir banka hesabı bulunduğundan; banka kartı ve kredi kartı gibi ödeme yöntemlerinin yanı sıra nakit ödeme, zincir mağaza kartları, kupon sistemleri, banka hesabına havale veya dijital cüzdanlar gibi yöntemler çok fazla tercih edilmektedir.

Vizeler

Meksika makamları tarafından verilen vize türleri ve işlemleri hakkında Meksika Ankara Büyükelçiliği'nden (<https://embamex.sre.gob.mx/turquia/>) bilgi alınması tavsiye edilmektedir.

Güvenlik gerekçesi ile ülkeye giriş noktalarında yapılan kontrollerde, vize veya herhangi bir belge eksikliği bulunmamasına rağmen davet mektubu, uygun vize türü, otel rezervasyonu ve dönüş uçak bileti gibi evraklar talep edilebilmektedir.

T.C. Meksika Büyükelçiliğimizin (<http://meksika.be.mfa.gov.tr/Mission/ShowAnnouncement/360810>), Meksika'nın Ankara Büyükelçiliği'nin (<https://embamex.sre.gob.mx/turquia/index.php/consular-services/electronic-visa>) ve Meksika'nın İstanbul Başkonsolosluğu'nun (<https://consulmex.sre.gob.mx/estambul/index.php/konsolosluk-hizmetleri>) internet adreslerinde ve Meksika'nın Ankara Büyükelçiliği'nin (<https://twitter.com/EmbaMexTur/status/1385177954498617345>) Twitter adresinde konu hakkında daha detaylı bilgi mevcuttur.

Kaynak: T.C. Meksiko Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği